Mahrukat ofisi, icab-ederse ormanda odun kestirecek

AKŞAM

Sene 24 — No. 8460 — Fiati her yerde 5 kuruş PAZARTESİ 11 Mayıs 1942 Sahibi: Necmeddin Sadak — Neşriyat müdürü: Hikmet Feridun Es — Akşam matbaası

Son deniz muharebesi Pasifikte daha bir çok şeyler olabileceğine ilk alâmettir

Tarihin uzun yıllardanberi hazırladığı, ve bu harbden önce imzalanan geçici deniz anlaşmalarının sadece geciktirdiği Pasifik meydan muharebelerinden birl nihayet oldu. Anglo - Saksonlarla Japonların oldukça büyük deniz kuvvetlerini karşılaştıran bu muharebenin neticesi hakkında doğru bir fikir edinmek henüz mümkün değildir. Londradan dün gelen bir telgraf, Mercan denizi harbinin bitip bitmediğinin açıkça anlaşılamadığını bildiriyordu. Sona erip ermediği bile hâlâ anlaşılamıyan bu çarpışmanın iki taraf için en doğru kayıp hesabını öğrenmeğe çalışmak şimdilik boştur. Her iki taraf, düşmana ağır kayıplar verdirdiğini ilân ediyor, her iki taraf ötekinin yalan söylediğini ileri sürüyor. İngiliz ve Amerikalılara göre Japonyanın denizden Avustralyayı istilâ kuvvetleri yok edilmiştir. Japonlara bakılırsa Amerikanın deniz kudreti sıfıra inmiştir.

Denizcilerin fikrine göre Japonya, büyük gemilerini, ana vatanın müdafaası kaygısile ileriye sakladığı ve tehlikeye koymadığı için bu muharebeye hafif kuvvetlerle girişmiştir. İngiltere ve Amerika ise, Avustralya kıyılarına kadar ancak uzun mesafelere dayanır büyük gemiler yollamak zorunda oldukları için bu muharebede ağır basmış olmaları akla daha yakındır.

Bundan başka çarpışmayı hangi tarafın aradığı ve nereden çıktığı henüz belli olmadığı için üstünlüğün kimde olduğunu kestirmek güçtür. Eğer, denildiği gibi, İngiliz ve Amerikan donanmaları Japonyanın Avustralya veya başka bir yeri istilâ hareketini önlemek için o sulara gelmişlerse Japon kuvvetlerini dağıtmaya muvaffak olmuşlar demektir.

Her halde bu savaşın sonucu ne olursa olsun şüphe götürmiyen birşey var ki o da, her iki taraf kayıplarının çok ağır olduğudur.

Bundan bugün için çıkabilecek tek netice Pasifikte deniz üstünlüğünün artık büsbütün Japonyaya geçtiğini öne süren iddianın çürüklüğünün meydana çıkmasıdır. İngiliz - Amerikan kuvvetlerinin Japon filosu ile çarpışmayı göze alması için kendilerine güvenmeleri gerektir. Amerika Bahriye Nezareti, hiç bir önsaf gemisinin battığı hakkında malûmat almadığını bildiriyor. İngilizler ise Japonyanın, battığını ilân ettiği İngiliz gemilerinden

Necmeddin Sadak

(Devamı sahife 2, sütun 6 da)

Yurdu için can veren şehitlerimizin aziz hâtıraları

On binlerce insan, yakın tarihin heyecanile ürpererek milletinin kurtuluş beratını kanile imzalıyanların manevi huzurunda eğildi

Bozöyükte tarihî yerde parlak tören yapıldı

Bozöyük 10 (A.A.) — Birinci ve ikinci İnönü zaferlerinin kazanıldığı ve aziz şehitlerimizin metfun bulunduğu tarihî yerde, yurt için can verenlerin aziz hâtıraları, bugün parlak bir törenle tebcil edilmiştir.

Bütün milletin bir ölüm - dirim savaşı için ayaklandığı ve kurtuluş gayesi uğrunda tek bir kalb halinde çarptığı günlerin hâtıraları anılmış tarihimizin en unutulmaz savaşının parlak bir zaferle bittiği geniş sahayı dolduran on binlerce insan, yakın tarihin heyecanile ürpererek milletinin kurtuluş beratini kanile imzalayanların mânevi huzurunda eğilmiştir.

Yakın ve uzak vilâyetlerden, birçok kazalardan ve nahiyelerden heyetler gelmişti. Ankara, İstanbul, Bursa, Eskişehir, Kütahya, Bilecik vilâyetlerinden gelen heyetler bu arada bulunuyorlardı. Ankara ve İstanbul gazetecileri de hem Türk basın ailesini temsil ediyorlar, hem de bu büyük günün millî heyecanını bütün akisleriile tesbite uğraşıyorlardı. Âbidenin önünde bir insan denizi halinde toplanan kalabalık ve mebuslar göze çarpıyordu.

(Devamı sahife 2 sütun 6 da)

Mihverin katî hareketi

Yıldırım süratile birdenbire muhtelif istikametlerde inkişaf edecekmiş

Berlin 10 (A.A.) — Anadolu ajansının hususi muhabiri bildiriyor: İyi haber alan mahfillerde söylendiğine göre, **Mihver, harbin sonunu tâyin edecek olan katî harekete geçmek için siyasî ve askerî hazırlıklarını tamamlamak üzeredir.** Bu hareket topyekûn harbin özünü teşkil eden yıldırım süratile birdenbire muhtelif istikametlerde inkişaf edecektir.

İkinci bir cephe kurmak bakımından Mihverin daha çabuk davranacağı yeni cepheler kurmak hususuna inisiyativi karşı tarafa bırakmıyacağı sanılmaktadır.

Berlin 10 (A.A.) — O. F. İ.: Alman radyosu, umumi karargâha gelen raporlara dayanarak, merkez cephesinde bir müdafaa zaferi bildiriyor. Bu cephede Donetz'i geçmeğe muvaffak olan Ruslar çekilmek zorunda bırakılmıştır. Harkofun şimalinde muharebeler oluyor. İlmen gölünün cenup doğusunda da Rus hücumu püskürtülmüştür.

Acı bir kayıp

Sait paşa damadı B. Nuri İstinyeli vefat etti

Sadrâzam merhum Sait Paşa damadı ve eski Şûrayı Devlet Maliye ve Nafia dairesi reisi Nuri İstinyeli'nin dün gece vefat ettiği büyük bir teessürle habe alınmıştır. Merhum, İstanbulun en tanınmış ve kendisini bilenlerin pek ziyade takdir ve muhabbetini kazanmış çok kibar ve güzide bir şahsiyeti idi. Ebedi ziyaı pek şümullü ve derin bir teessür hasıl edecektir. Cenaze merasiminin ne zaman yapılacağı yarınki nüshamızda ayrıca bildirilecektir.

Muhterem ailesinin teessür ve kederine iştirak eder, samimi taziyelerimizi sunarız.

Mercan denizinde muharebe

Amerikan resmî tebliği Japon iddialarını teklibediyor

Vaşington 10 (A.A.) — Bahriye Nazırlığı cumartesi akşam tebliği: Cenup batı Pasifik: **Bahriye Nazırlığı, düşman kaynaklarından sızan iddia ve haberlerin şüpheli mahiyette olduklarını Amerika halkı tarafından katiyetle bilinmesi lüzumunu belirtir.** Son düşman bildirikleri, Mercan denizinde **Birleşik Amerika** kayıpları hakkında geniş iddialar ileri sürmüştür.

Bahriye Nezareti tarafından bugünkü cumartesi gününe kadar alınan haberler, son çarpışmalarda bu çevrede Birleşik Amerikanın tayyare gemisi ve zırhlı olarak hiçbir kaybı olmadığını tesbit etmiş bulunmaktadır.

Kuvvetlerimize verdirilen hasara ait haberler tam değildir. Bu haberler, düşman için faydasız hale geldikleri zaman neşredilecektir. Başka çevrelerde kayda değer bir şey yoktur.

Vaşington 10 (A.A.) — Mercan denizinde yapılan çarpışmanın müttefiklerin zaferile bittiği hakkında Bahriye Nezareti tarafından verilen haberler, Birleşik Amerikanın tayyare gemisi ve zırhlı kayıpları olduğuna dair hiçbir malûmatı ihtiva etmemektedir.

Şimdiye kadar müttefik kayıplarına ait tam malûmat eksik olmakla beraber, Bahriye Nazırlığı erkânı çok neşeli görünmektedirler. Bahriye Nazırlığının yüksek rütbeli bir subayı Reuter'e, bu çarpışmanın hiç şüphesiz büyük bir zafer olduğunu söylemiştir.

Japonyada yahudiler oldukları yerde kalacaklar

Tokyo 10 (A.A.) — Dahiliye Nazırlığı Yahudilerin devamlı olarak oturdukları yerlerden başka yerlere gitmelerini yasak etmiştir.

Birmanya'da muharebeler

Çin kuvvetlerinin bir şehri geri aldıkları bildiriliyor

Çungking 10 (A.A.) — Resmî Central Daily News gazetesinin bildirdiğine göre, Çin kuvvetleri Birmanya - Çin hudutları içinde takriben 40 kilometre mesahada Şefang şehrini tekrar geri almışlardır.

Tokyo 10 (A.A.) — Domei ajansının verdiği bir habere göre Yunnan bölgesinde hareketlerde bulunan Japon kıtaları Lunglin şehrini zaptettikten sonra düşmanı kovalamağa devam etmiştir. Lunglin'in 50 kilometre doğu şimalinde ve Lu ırmağı yakınlarında kuşatılan motörlü Çin kuvvetlerine ait 500 den fazla kamyon tahribedilmiştir.

Londra 10 (A.A.) — Pazar günü neşredilen Birmanya tebliği:

İngiliz hava kuvvetlerine mensup 7 tayyare dün, Japonlar tarafından işgal edilen Magwe hava alanına bir akın yapmışlardır. Petrol bombaları kalkış yollarına ve hedef çevresine düşmüştür. Alan sahasında görülen 18 düşman tayyaresinden ikisi katî ve başka ikisi muhtemel olarak tahribedilmiş, 5 i de hasara uğratılmıştır.

Sanıldığına göre akaryakıt deposunda büyük bir yangın çıkarılmıştır. Tayyarelerimiz, karşıkoyma ateşine maruz kalmışlarsa da hepsi arızasız olarak üslerine dönmüşlerdir. Gündüz ileri bölgeler üzerinde kara hareketlerini desteklemek suretile keşif hareketleri yapılmıştır.

Amsterdam 10 (A.A.) — (D.N.B.): İngiliz istihbarat servisi Birmanyadaki İngiliz kuvvetlerinin Kaleva şehrine kadar geri çekildiklerini bildirmektedir.

Cenubî Amerika'da benzin az

Madrit 10 (A.A.) — Santiago dö Şiliden öğrenildiğine göre, Şili İktısat Nazırlığı, Birleşik Amerikanın kendi ihtiyaçlarını karşılamak zorunda bulunması ve deniz tonaj noksanı hasebile akaryakıt yollamalarının güçleşmesi yüzünden benzin dağıtımının, bundan böyle daha dikkatli bir azaltılmaya tabi tutulacağını bildirmiştir.

BU SABAHKİ TELGRAFLAR

B. Churchill'in dün geceki nutku

Artık kurtulduğumuzu size söyliyebilirim; galip geleceğiz

Almanya, Rusyada zehirli gaz kullanırsa biz de Almanyaya karşı zehirli gaz kullanacağız

Londra 11 (Radyo saat 8,15 de) — İngiliz Başvekili B. Churchill dün gece, radyoda İngiliz milletine hitaben ümit ve itimatla dolu bir nutuk vermiştir.

B. Churchill ezcümle demiştir ki:

— Yenmek veya ölmek için hazırlandık. Düşmanlarımıza meydan okuduk. Bizden beklenileni yaptık, ve Allahın yardımiyle kurtulduk. Şimdi kendimizi kurtulmuş addediyoruz. Silâhımız var, cephanemiz var. Artık yalnız değiliz, yanımızda kudretli ve kuvvetli müttefikler ve dostlar vardır.

Harbin neticesini evvelden ilân edebiliriz. Galip geleceğiz. Emrimize âmade dehşetli kaynaklar vardır. Artık artan bir emniyet ve itimatla meçhule doğru ilerliliyebiliriz.

Müteakiben B. Churchill, Rus - Alman harbinden bahsetmiş ve demiştir ki:

— Hitler geçen haziranda, Rusyaya bir pakt ile bağlı bulunmasına rağmen hücum etmekle ilk hatasını işledi. Rusyayı istilâya teşebbüs etti. Elinde harbin içinde talim görmüş, inanılmaz muvaffakıyetler silsilesinin verdiği itimatla dolu, bol ve müthiş silâhlarla mücehhez, dünyanın en kuvvetli ordusu vardı.

Ruslar, hiç bir milletin uğramadığı zayiata uğradılar. Fakat yaşadılar, sırtlarını düşmanlarına çevirmediler. Ruslarla kan kardeşi olduk. Naziliği tahrip için Ruslarla beraber ant içtik.

Hitler ikinci hatasını Rus seferi başladıktan sonra işledi. Kışı unuttu. Galiba mekteplerde okuduklarımdan istifade etmemiş. Biz mekteplerde bunu öğrendik. Hitler kışı unuttu.

Kış ile beraber, kahraman Rusların da mukabil taarruzu başladı. Almanlar, Rus seferinde geçen umumi harbde, dört sene zarfında uğradıkları zayiattan daha büyük zayiata uğradılar.

Hitler, ordularını gelecek sene iyi giydireceğini, lokomotiflerin daha iyi işliyeceğini söylemiştir. Bu, Alman milletinin kalbine saplanmış bir hançer gibi, harbin uzun süreceğine dair müthiş bir itiraf teşkil eder.

Rus orduları bugün geçen seneden daha kuvvetlidir. Almanlarla çarpışmağı tecrübe ile öğrendiler. Teçhizatları iyidir, cesaretleri mükemmeldir.

Churchill, Avrupanın bugünkü vaziyetine ve ikinci bir cephe açmak meselesinden bahsederek demiştir ki:

— Hitler, arkasında açlıktan ölen ve zincirleri ile bağlı bir Avrupa bırakmaktadır. Bir Avrupa ki, isyan etmek için fırsat bekliyor. Fakat Hitlerin arkasında bıraktığı izler yalnız bunlar değildir. Biz ve Amerikalılar, peşini bırakmıyoruz. İngiliz ve Amerikan hava bombardımanları başlamış ve bu taarruz her gün artan bir kuvvetle devam edecektir.

Almanyanın anavatan cephesine durmadan amansız darbeler indirmek zamanı gelmiştir. Almanlar, 3 bin kilometrelik Rus cephesinde kuvvetlerini tüketirken ve her gün Almanyaya yeni yeni binlerce zayiat listeleri gelirken, darbelerimizi indireceğiz, fabrika ve limanlarını tahribedeceğiz.

Alman propagandası şiddetli harb tedbirlerinin durdurulması için İngiltereye bir ihtarda bulunmuş ve bizi mukabelebilmisilde bulunmak ile tehdit etmiştir.

Churchill, 1940 senesinde, Almanların ezici bir hava hâkimiyetine malik bulundukları esnada Hitlerin tehditlerini hatırlatmış ve sözüne devamla demiştir ki:

— Fakat bugün vaziyet, bunun aksinedir. Hava kuvvetlerimizde nisbi bir artış ve üstünlük vardır. Bu artış ve hava taaruzu bütün yaz, bütün sonbahar ve bütün kış devam edecektir. Almanyanın yenilmez bir varlık olduğu zamanlar geçmiştir. Lubek, Rostok ve diğer yerlerde faaliyetimizin izleri meydandadır.

Churchill Almanyaya bir ihtarda bulunarak Hitler Rusyaya karşı zehirli gaz kullandığı takdirde büyük Britanyanın da gittikçe artan hava üstünlüğünü kullanarak gaz muharebesini mümkün olduğu kadar geniş bir ölçüde Almanyada askeri hedeflere götüreceğini söylemiştir. Churchill demiştir ki:

— Rusyaya karşı böyle bir gaz kullanıldığı takdirde Almanyanın bu gazı İngiliz adalarına karşı kullanmış sayılacaktır. Bu munzam faciayı hava harbine ilâve etmenin münasip olup olmıyacağı Hitlerin düşüneceği bir şeydir. Sovyet hükûmeti Almanların ümitsizlikle yaptığı hücumları esnasında Rus ordularına ve halkına karşı zehirli gazlar kullanmaları ihtimali olduğunu İngiltere hükûmetine bildirmiştir.

İkinci bir cephe açmak ve Avrupayı istilâ etmek meselesine gelince, bu hususta plânlarımızı ifşa etmiyeceğim. Yalnız şu noktayı kaydedeyim ki, İngiliz ve Amerika halkının mütesebbis bir taarruz taraftarı zihniyetini memnuniyetle karşılıyoruz. Bu harb şevk ve arzusu şayanı memnuniyettir.

Bu gece size nikbinlik ve itimatla dolu bir mesaj gönderiyorum, siz buna hak kazandınız. Sonuna kadar devam edeceğiz ve Allahın yardımiyle galip geleceğiz.

Japonlar Hindistana yürüyorlar

Japon taarruzu şimdi Assam eyaletine doğru inkişaf ediyor

Vichy 11 (A.A.) — O.F.İ.: Japonlar, Çung King - Birmanya yolunu kestikten sonra şimdi Hindistanda Assam vilâyetine karşı tazyiklerini arttırıyorlar.

Japon taarruzu, şimdi bu hedef istikametinde inkişaf ediyor ve general Aleksandrın kumandasındaki İngiliz askerlerinin ricatini kesmeğe çalışıyorlar. Londradan ricatin intizamla yapıldığı bildirilmektedir.

Birmanya hükûmeti, süratli Japon ilerileyişinden dolayı, merkezini Hindistana nakletmiştir.

Çung Kingden bildirildiğine göre merkezi Birmanyada Taungide bulunan Japon kuvvetleri, şimale çekilmişlerdir.

Domei ajansına göre İngiliz - Çin cephesi yıkılmak üzeredir. Etraflarındaki kıskaç gittikçe sıkıştırılmaktadır. Japonlar, Hindistan ile Birmanya arasındaki bütün yolları işgal etmek suretiyle düşmanın geriye sıçraması imkânlarını kesmişlerdir.

Kimdir o gayri meşru zengin?...

«Beyanname» haberinden uykusu kaçan... | Sulh lâfından sinirlenen... | Bulanık sudan hoşlanan... | Hep dört ayak üstüne düşen... | Beş bin lira verip yazlığa giden... | Pahalılıktan bir şikâyeti olmıyan...

Dün Geceki ve Bu Sabahki Haberler

Harb tebliğleri

Ingiliz tebliği

Kahire 10 (A.A.) — Orta Şark İngiliz kuvvetleri umumi karargâhı tarafından pazar günü neşredilen resmi tebliğ:

Tank ve topçu kuvvetlerinin iştirakile faaliyete geçen küçük düşman kolları hafif kuvvetlerimizle çarpıştıktan sonra geri çekilmişlerdir.

Alman tebliği

Berlin 10 (A.A.) — Alman orduları başkumandanlığının tebliği:

Donetz havzasında ve Doğu cephesinin şimal kesiminde düşman, Alman taarruz hareketleri sırasında birçok mahalli yeni hücumlar yapmışsa da ağır ve kanlı zayiat ile püskürtülmüştür. Laponya'da düşmanın yaptığı başka taarruzlar da akim kalmıştır.

Hava kuvvetlerimiz, Sovyet malzeme ve iaşesinin tahribi işine başarı ile devam etmektedir Doğu cephesinin yalnız şimal kesiminde, dün 3 Hurricane ve 22 düşman uçağı düşürülmüştür.

Afrika şimalinde, devriye ve topçu faaliyeti olmuştur. Malta üzerinde yapılan hava savaşlarında Alman ve İtalyan uçakları muvaffakiyetler elde etmişler ve 14 İngiliz av uçağı indirmişlerdir. Yalnız bir Alman uçağı Kaybedilmiştir. Savaş teşkilleri adadaki hava alanlarını şiddetle bombalamış ve dün gece İskenderiye limanındaki askeri hedeflere taarruz etmiştir.

Cenubi İngilterede, hafif savaş uçaklarımız gündüz hücumlarile sınai müesseseleri ve liman tesislerini bombalamışlardır. Askeri bakımdan tesirsiz kalan ve İngiliz hava kuvvetleri muhtelit teşkilleri tarafından Fransa - Belçika kıyılarına karşı yapılan akın esnasında düşman, av uçaklarımız ve karşıkıyma ateşimizle 11 uçak kaybetmiştir. İki Alman uçağı noksandır.

Italyan tebliği

Roma 10 (A.A.) — İtalyan orduları umumi karargâhının 708 numaralı tebliği: Düşman gerilerinde ve Tobruk limanında bir çok merkezlerin taarruza uğradığı Sirenaik'de şiddetli hava faaliyeti olmuştur. Sidi Barrani civarında iki Alman av uçağı 5 düşman uçağına karşı koymuşlar ve bunlardan ikisini düşürmeğe muvaffak olmuşlardır.

Bingazide uçaksavar ateşinin isabetine uğrıyan bir İngiliz uçağı alevler içinde yere düşmüştür.

Malta'da bomba teşkilleri ve pike uçaklar, bilhassa La Valette limanında ve Ta Venezia hava alanındaki askeri hedefleri ısrarla bombalamışlardır. Düşman uçaksavarlarının şiddetli ateşine rağmen hedeflere birbiri ardı sıra bir çok isabetler olmuştur. Ada üzerindeki hava çarpışmalarında yeni başarılar elde edilmiştir.

İngiliz hava kuvvetleri 14 uçak kaybetmişlerdir. Bunların 4 ü av uçaklarımız ve 6 sı Alman avcıları tarafından düşürülmüştür. Almanlar yerde bir çok düşman uçaklarını mitralyöz ateşile tahribetmişlerdir.

Akdenizde, iki Spitfire uçağının hücumuna uğrıyan uçaklarımızdan biri bunların birine vahim isabetler kaydına muvaffak olmuş ve diğerini de tutuşturmuştur. Her iki düşman uçağı denize düşmüşlerdir. Uçağımız işini bitirdikten sonra üssüne dönmüştür.

Japonlar bir adaya asker çıkardılar

Mercan deniz muharebesi hakkında yeni bir haber yok

Tokyo 10 (A.A.) — Tokyonun şimal batısındaki Asama yanardağı dün gece saat 21 de faaliyete geçmiştir. Müthiş uğultu ve gürültülerle başlıyan yer depremeleri o kadar şiddetli olmuştur ki, civardaki halk evlerini bırakmış ve geceyi açıkta geçirmiştir.

Hasar derecesi henüz malûm değildir. Yanardağın indifaı kilometrelerce mesafelere kadar uzanan hakiki bir kül yağmurile bir arada başlamıştır. Yanardağın bu faaliyeti, uzun yıllardanberi görülen en şiddetli indifalardan biri olarak sayılıyor.

Almanlar Karaib denizinde 21 vapur batırdılar

Berlin 10 (A.A.) — Alman orduları başkumandanlığının hususi tebliği:

Düşmanın iaşesini temin eden gemilere karşı açılan mücadelede Alman denizaltıları Amerikan sularında, Karaib denizinde ve Meksika körfezinde 118 bin tonluk 21 vapur batırmışlardır.

Martinique'deki görüşme

Müzakereler dostluk havası içinde yapılıyor

Vaşington 10 (A.A.) — Antil denizindeki Fransız müstemlekelerinin vaziyeti hakkında Martinik adasında Fransız umumi valisile Amerikanın Antil filosu kumandanı arasında görüşmeler oluyor. Bunun hedefi Mihver devletlerinin bu müstemlekelerden istifade etmelerine meydan vermemektir. Adalarda Fransız idaresi devam edecektir. Görüşme iyi bir şekilde ilerliyor.

Amerikanın teklifi kabul edilmediği takdirde nasıl bir vaziyet hasıl olacağı hakkındaki suale karşı Hariciye Nazırlığında hiçbir cevap verilmemiş ve yalnız müzakerelerin dostluk ve nezaket havası içinde başladığı bildirilmiştir.

Vichy 10 (A.A.) — Vichy haberler ajansı, Vaşington tarafından Martinik müzakerelerine ait olarak verilen tebliği bu pazar sabahı neşretmekte, fakat hiçbir tefsir yapmamaktadır.

Martinique'de Fransız gemileri

Vaşington 10 (A.A.) — Emile Bertin, Jeanne d'arc kruvazörleri ve Bearne Fransız tayyare gemisile Berfleun yardımcı kruvazörü ve 7 Fransız sarnıçlı gemisi mütarekedenberi Martinik'de bulunmaktadır. Bundan başka burada 3000 Fransız denizcisi de vardır. Bunların takriben altı ay kadar evvel Fransaya gönderilmelerinin Vichy hükûmeti tarafından istendiği hatırlardadır.

İtalya ve Yunanisatndaki Amerikan tebaalılar

Lizbon 10 (A.A.) — İtalyada ve Yunanistanda bulunan Amerikan tebaasını taşıyan hususi tren bugün öğleden sonra Lizbona gelmiştir.

Türkiye maraton birincilikleri

Ankaradan Mustafa Kaplan birinciliği kazandı

Ankara 10 (A.A.) — Türkiye Maraton birinciliği bugün 19 Mayıs stadyomu ile Etimesğut arasında 42 kilometre 195 metre üzerinden yapıldı. Müsabakaya muhtelif bölgelerden gelen 14 atlet girdi.

Neticede: Mustafa Kaplan «Ankara 3 saat 8 dakika 2/8 de 27 s. de birinci, Bekir Öztürk» Zonguldak ikinci, Harun Çakır «Bursa» üçüncü, Orhan Ertun «Ankara» dördüncü, Arif Nazarı «Zonguldak» beşinci, Necmeddin Savaşkan «Zonguldak» altıncı geldiler. Hakkı Erte, Ali Karaduman 30 uncu kilometrede müsabakayı terkettiler. Diğerleri koşuyu bitirdiler.

Eti Bank ve Sümer Bank'ın sermayeleri arttırılıyor

Ankara 11 (Telefonla) — Hükûmet Meclise verdiği iki yeni kanun lâyihasiyle mevcut sanayi programının tatbiki ve tevzi işlerinin daha ziyade şümullendirilmesi maksadiyle Eti Bank sermayesinin 100 milyon liraya iblâğı ve Sümer Bank sermayesinin 50 milyon lira daha arttırılması teklif edilmektedir.

İktisadi teşekküller idare meclisleri

Ankara 11 (Telefonla) — İktisadi teşekküller tekaüt sandığının teşkili lâyihasında Feridun Fikri Bingöl, müesseseler meclisi idare âzalarının tekaütlük hakkından istifade etmelerini teklif etmişti. Encümen, Feridun Fikri Bingölün bu talebini reddetmiştir.

Ankarada otomobil kazalarına karşı tedbirler

Ankara 11 (Telefonla) — Ankara belediyesi, otomobillerin manevra yaparken geri geri gitmeleri kazalara sebebiyet verdiğinden bugünden itibaren otomobillerin arka arkaya yürütülmesi menedilmiştir.

Posta, telgraf ve telefonlara zam

Ankara 11 (Telefonla) — Posta, telgraf ve telefonlarda yapılan zamlar 15 mayıstan itibaren başlıyacaktır. Posta paketlerinde yapılan zamlar haziran iptidasında başlıyacaktır.

HARB DURUMU

Iki taraf da "Mercan deniz muharebesini biz kazandık,, diyor

Birmanya'da Çinlilerin akınları — Doğu cephesinde Doneç havzasında muharebler oluyor

Uzak doğuda:

Mercan denizinde 6 gün süren deniz muharebesi şimdilik bitmiştir. İki taraf da bu muharebeyi kendisinin kazandığını iddia etmektedir. Amerikan tebliği bir Amerikan zırhlısı ile 2 tayyare gemisinin batırıldığına dair Japonlar tarafından yayılan haberleri tekzibederek Japonların 9 gemi kaybettiklerini, 3 gemilerinin de hasara uğradığını bildiriyor. Mamafih bu tebliğ Müttefiklerin kayıbı hakkında henüz malûmat vermiyor. Muharebenin neticesi hakkında tam bir fikir edinebilmek için iki taraf kayıplarının katî surette anlaşılmasını beklemek lâzımdır.

Dün Japon kuvvetleri Yeni Ginenin şimalinde Amiraute takım adalarından Manus adasında Launungau'ya çıkmışlardır. Bu ada, evvelce Japonlar tarafından işgal edilmiş olan Bismark adalarının garbındadır. Japonların Yeni Gine adasının şimalinde yerleşmiş olduklarına göre askerî ehemmiyeti nispeten azdır.

Birmanyada Çinliler Japon kuvvetlerinin gerilerine saldırarak bazı mühim muvaffakiyetler elde etmişlerdir. Japon kuvvetlerinin 6 kısma ayrıldığı ve Çinlilerin Mandalaya yaklaştıkları söyleniyor: da bu haberleri bir parça ihtiyatla karşılamak lâzımdır. Buradaki Çin hareketi daha ziyade çete muharebesi şeklinde telâkki edilebilir. Diğer taraftan Vichy'den gelen bir haberde Japonların Hint hududuna doğru ilerledikleri bildirilmektedir.

Doğu cephesinde:

Dünkü Sovyet tebliği durumda değişiklik olmadığını bildirmektedir. Londradan gelen haberler ise Harkof ile Kursk arasında şiddetli muharebeler cereyan ettiğini bildiriyor.

Alman tebliği Doneç havzasında Rusların mahallî hücumlar yaptıklarını ve bunların kanlı zayiat verdirilerek püskürtüldüğünü haber vermektedir

Libyada:

Hava akınlarından başka mühim hâdise yoktur. Mihver tayyareleri Maltayı bombardıman etmeğe devam ediyorlar. Maltanın eski valisi general Duby Londraya varmış ve adanın çok muvaffakiyetli mukavemet gösterdiğini söyledikten sonra: «Düşman adayı istilâ etmeğe kalkışırsa yaptığına pişman olacaktır.» demiştir.

Siranaik'de hava faaliyeti

Bingazi limanındaki gemiler bombardıman edildi

Kahire 10 (A.A.) — Orta şark İngiliz hava kuvvetleri umumi karargâhı tarafından pazar günü neşredilen tebliğ:

Cuma gecesi Bingazi limanındaki düşman gemileri bomba tayyarelerimizin hücumuna uğramıştır. Bu hareketi cumartesi gündüz yapılan başka bir taarruz takibetmiştir. Gece yapılan akın esnasında orta tonajda bir vapura bir isabet kaydedilmiştir.

Avcılarımız cumartesi bütün gün Sirenaikin ileri bölgesinde taarruz faaliyetlerine devam etmişlerdir.

Düşman tayyareleri dün sabah Malta üzerinde faaliyet göstermişlerdir.

Avcılarımız cuma sabahı 4 Messerschimidt 109 ile 3 düşman tayyaresi daha ki ceman 7 tayyare düşürmüşler ve bir çok bomba ve av tayyaresini hasara uğratmışlardır.

Cuma gecesi bir Yunkers 88 gölünde hava bataryaları tarafından düşürülmüştür.

Bütün bu hareketlerden iki tayyaremiz dönmemiştir.

Japon harb gemileri Manilla'ya girdi

Tokyo 10 (A.A.) — Corregidor'un alınmasından ve Manila koyunun düşman maynlerinden temizlenmesinden sonra, Japon harb filosunun ilk birlikleri dün Manila limanına gelmişlerdir. Harb gemilerinden uçurulan deniz tayyareleri liman çevresi üzerinde uçmuşlar ve halk Japon harb gemilerini selâmlamıştır.

Posta ve Telgraf mütehassısı

Ankara 11 (Telefonla) — Posta, telgraf umum müdürlüğü 942 senesi için Avrupadan bir mütehassıs getirmeğe karar vermiştir.

Ankara sebze hâli 1 haziranda açılıyor

Ankara 11 (Telefonla) — Ankaranın sebze hâli bir hazirandan itibaren faaliyete geçecektir. Bu tarihten itibaren bütün sebze ve meyvalar toptan olarak buradan satılacak, başka yerlerde satılmasına müsaade olunmıyacaktır. Bu suretle bütün sebze ve meyva fiatleri daha ziyade kontrol altına alınabilecektir.

Fransız donanması

Almanya, daha geniş işbirliği istiyor

Stokholm 10 (A.A.) — Almanya ile İsveç arasında bütün telefon muhabereleri cumartesi günü saat 21 den itibaren kesilmiştir. Bundan bir müddet evvel vukua gelen buna benzer bir hâdise münasebetiyle pek mühim bazı şeylerin cereyan etmek üzere bulunduğu söylenmiştir. Şimdi ise Svenska Dagbladet gazetesi işgal altındaki Fransa vaziyetinin ilk plânda bir mevki tuttuğunu ve Laval'in pek yakında gerek Mihvere iltihak etmek gerekse Fransız donanmasını Mihverin emrine vermek suretiyle sarih bir vaziyet alacağını yazmaktadır.

İsrarla dolaşan bazı şayialara göre, Göring bu aralık Fransada bulunmaktadır. Bundan başka İngiliz filosunun Pirene sahili açığında faaliyette bulunduğuna dair de bazı haberler dolaşmaktadır.

Berlin membalarından alınan başka haberlerd ihsas edildiğine göre Madagaskarın İngilizler tarafından işgalinden beri Almanlar daha geniş ölöçüde bir işbirliği yapması için Fransayı tazyik etmişlerdir. Fransanın yardımını temin için Almanların şimdi imtiyazlar vermeğe tamamiyle hazır oldukları Stokholmde söylenmektedir. Fransanın bu hususta bir karar vermeden evvel İtalyan taleplerine karşı Almanyanın yardımından tamamiyle emin olmak istediği tahmin edilmektedir.

119 Alman tebaası

Guayaquil 10 (A.A.) — 119 Alman tebaası Acadia gemisile Guayaquil'den ayrılmışlardır. Aralarında 45 kadın ve 25 çocuk vardır.

Acadia gemisi Callao'ya gitmektedir. Buradan başka Alman tebaalarını alacak ve Yeni Orleana gidecektir.

Meksiko'da bir çarpışma

Madrit 10 (A.A.) — (D.N.B.): Meksikodan öğrenildiğine göre, işçi sendikası ileri gelenlerinden birini tevkif etmek istiyen polis kuvvetlerile Vera - Cruz şeker fabrikası işçileri arasında hakiki bir çarpışma olmuştur. Her iki tarafın ateş açtığı bu çarpışma saatlerce sürmüştür. Alman ilk raporlar, vaka yerinde birçok ölü kaldığını bildirmektedir.

Malta'ya hava akınları

Mihver tayyareleri yeniden taarruz etti

Malta 10 (A.A.) — Cumartesi resmî tebliği: Öğleden sonra av uçaklarının refakatinde bulunan Mihver av bomba ve büyük bomba uçakları iki hava alanına taarruz etmişlerdir. Hava karşıkoyma bataryaları düşmanın iki bomba ve bir av uçağını hasara uğratmışlardır.

Daha sonra akşama doğru, hava alanı tekrar bombalanmış ve liman çevresine yeniden bombalar atılmıştır. Çok yüksek irtifalarda, düşman uçaklarile av uçaklarımız arasında bir çok çarpışmalar olmuştur. 3 Mihver av uçağı tahribedilmiş, başka üç av ve iki bomba uçağı da hasara uğratılmıştır. 2 düşman av uçağının havada dönerek ve duman saçarak yere doğru indikleri görülmüştür. Bunların üslerine ulaşmamış oldukları muhakkaktır.

Malta 10 (A.A.) — Maltaya karşı yapılan akınlar esnasında cumartesi günü 3 Mihver av uçağı tahribedilmiş, 2 av uçağı ciddi hasara uğratılmış, bundan başka 4 bomba ve 2 av uçağı da işe yaramaz hale getirilmiştir. Cuma günü düşmanın yaptığı hava akınlarından 7 Mihver uçağının tahribolunduğu ve 6 sının hasara uğratıldığı şimdi anlaşılmıştır.

Eski valinin sözleri

Londra 10 (A.A.) — Son günlerde Malta valiliğinden istifa eden general Sir William Dobbie hava yolile bugün İngiltereye ve Maltanın başarılı müdafaasının tutunmakta devam edeceğini, eğer Almanlar adayı istilâ teşavvurunda iseler sonunda peşiman olacaklarını söylemiştir.

İngiltere üzerinde

Londra 10 (A.A.) — İngiltere Hava Nazırlığı cumartesi akşamı tebliği: Dün gece İngiltere üzerinde bir düşman bomba uçağı tahribedilmiştir. Sabah gün doğduktan az sonra, İngiltere cenup doğu kıyısında iki yere bombalar atılmıştır. Az hasar olmuşsa da yaralanan yoktur. Öğleye doğru av uçaklarımızdan biri, cenup batı İngiltere kıyısı açığında denizde iki düşman av uçağı düşürmüştür. Gündüz kayda değer bir hâdise olmamıştır.

Berlin 10 (A.A.) — Askerî bir membadan bildiriliyor: Alman hafif muharebe tayyareleri 9 mayıs sabahı İngiliz adasının cenubu şarkî sahiline taarruz etmişlerdir. Tayyareler pek alçaktan uçarak Astigs ve Bekshill askerî hedeflerini bombalamışlardır. Fabrikalara tam isabetler kaydedilmiş ve yangınlar çıkarılmıştır. Hastinste rıhtımın duvarlarından birine ve bir antrepoya bombalar isabet etmiştir.

İskenderiye üzerinde

Kahire 10 (A.A.) — Dahiliye Nezareti tarafından neşredilen tebliğde kaydedildiğine göre sabah erkenden İskenderiye üzerine yapılan akın esnasında 22 kişi ölmüş ve 40 kişi yaralanmıştır.

Dün geceki Rus tebliği

Moskova 11 (A.A.) — Reuter: Sovyet gece yarısı tebliği: 10 mayısta cephede önemli bir değişiklik olmamıştır. 9 mayıs günü 25 Alman uçağı tahribedilmiştir. Biz 18 uçak kaybettik.

Mercan denizi muharebesi hakkında bir Japon mütalâası

Tokyo 11 (A. A.) — O. F. İ.: Mercan denizindeki deniz muharebesinden bahseden Asahi Şimbun gazetesi diyor ki: Düşman tamamile ezildiği zaman Japonyanın vazifesi bitecektir. Japonların daha yapacak birçok işleri vardır.

New - York Times gazetesi, aynı muharebeden bahsederken henüz Japon esas filosunun ezilmediğini yazıyor.

Yeni el tezgâhları dağıtılacak

Ankara 11 (Telefonla) — İktisat Vekâleti evvelce halka dağıtılmış olan el tezgâhı ve çıkrıklardan çok fayda görüldüğü nazarı dikkate almarak dışarıdan getirilmesi güçleşen pamuklu ve yünlü dokumaların el tezgâhlarında daha fazla yapılmasını temin için lüzum görülen bölgelerde yeniden el tezgâhı ve çıkrık tevziine karar vermiştir.

Japonyada yanardağ ve yer depremi

Zararın derecesi henüz belli değil

Tokyo 10 (A.A.) — Japonların, Amiraute takım adaları üzerindeki Manns adasında Lonungay'yi 8 mayıs günü hiç kan dökmeden işgal ettikleri resmen bildirilmektedir. Bu haberin şimdiye kadar yayılmaması stratejik sebeplerden ileri gelmiştir. Buradaki düşman kuvvetleri, harbetmeden ormanlıklara doğru kaçmakta radyo istasyonunu, resmi binaları kışlaları ve hastaneleri tahribetmektedir.

Lorungau, Yeni Gine şimal köşesinin ileri müdafaa sistemine dahil ve radyo istasyonu ile hava alanı yapılması için buraya Anzaklar gönderilmiş bulunmakta idi.

Son deniz muharebesi Pasifikte daha birçok şeyler olabileceğine ilk alâmettir

(Baştarafı 1 inci sahifede)

hiç birinin o sularda bulunmadığını söylüyorlar. Buna karşılık 18 Japon gemisinin batırıldığı haber veriliyor. Deniz kayıplarında ne Amerika, ne İngiltere şimdiye kadar hiç yalan söylememişlerdir. Japonların fazla mübalâğaları ise çok görüldü.

Bu ilk büyük deniz muharebesi kayıplar ne olursa olsun, Japonyayı tatlı bir rüyadan silkindirmiş, gelecek günler için acı düşüncelere daldırmış olsa gerektir. Çünkü ilk defa olarak, karşısında denizlerde kendisile böy ölçüşecek düşman gördü. Japonyanın canı ise denizlerdedir.

Necmeddin Sadak

Yurdu için can veren şehitlerimizin aziz hâtıraları

(Baştarafı 1 inci sahifede)

Törene saat tam on birde bandonun çaldığı matem havasile başlandı. Evlâdını, babasını, kardeşini, kocasını vatan yolunda kurban verenlerin gözleri yaşarıyor, kesik mırıltılar halinde hıçkırıklar duyuluyordu. Fakat bütün göğüsler, kazanılmış bir zaferin hâtırası ve şerefi kurtarılmış bir yurdun hür havasile şişkindi. Bu sırada bir hava filomuz bu eski harb sahasının semasında dolaşıyor, binbir aziz hâtıranın ayaklandığı bu mukaddes vatan parçasının ufuklarında geniş daireler çiziyordu.

Heyecanın son haddini bulduğu bu anda, öğretmen Hulûsi Timur aziz şehitlerimizin hâtırasına hürmeten halkı üç dakika sükûta davet etti. Bir saniye içinde, geniş İnönü ovası sükûtların en derin ve en hürmetkârına büründü. Üç dakika, herkes vatan uğrunda can veren mutlu insanlar için vicdanında asil bir gıpta duyarak sessiz, fakat heyecanla ayakta durdu. İstiklâl marşı da aynı hürmetle dinlendi.

Âbide önünde hazırlanan kürsüye ilk çıkan hatip, ordu adına söz söyliyen kurmay binbaşı Tevfik Çetinsoy oldu. Genç hatip, heyecanlı bir ifade ile büyük İnönü zaferlerinin bir hulâsasını yaptı ve harb safhalarını birer birer izah ettikten sonra sözlerini şöyle bitirdi:

Vatan için seve seve can veren asil Türk çocukları.. Size Türk ordusunun minnet ve saygılarını sunarken, başta İnönü olmak üzere, bütün komutanlarımıza ordumuzun minnet ve bağlılığını teyidediyorum.»

Kürsüye gelen ikinci hatip, Ankara heyetinden avukat Hayrullah Özdoğdu oldu. Ankaralı hatip, şehitlerin mukaddes hâtırasını andı ve Türk kurtuluşunun temellerini kanlarile sulayanların önünde hürmetle eğildi. Bunu İstanbul üniversitesi, muhtelif vilâyetler, kazalar ve nahiye heyetleri namına söylenen hitabeler takibetti. Bütün bu hatipler, İnönü zaferlerinin muzaffer kumandanı Milli Şef İsmet İnönünün etrafında, bütün milletin yekpare bir kütle halinde toplandığını belirttiler ve on binlerce halk, bu kanaati alkışlarla tasvibetti.

Törene nihayet veridikten sonra, İnönü halk partisinin hazırladığı bir kır sofrasının etrafında toplanan davetliler, zafer günlerinin dekoru içinde, zafer günlerinin heyecanını yaşıyarak yemek yediler ve dağıldılar.

ŞEHİR HABERLERİ

AKŞAMDAN AKŞAMA

Ne ifrat, ne tefrit

Kadınlı erkekli bir gurup halinde köylere gezmeğe gitmiştik. İstanbul hanımları, önümüz sıra yürüyor. Biz de, arkaları sıra gidiyorduk.

Köylü delikanlıların bu şık bayanları yan gözle süzdüğünü farkederek, içimizden nekre bir zat ansızın şöyle dedi:

— Yahu... Siz bizimkilere bakarsınız... Halbuki kendinizinkileri örtü örtü altında saklar ve göstermezsiniz... Ne haksızlık bu...

Karşısındaki yaman bir çarıklı erkânıharb namzedi imiş meğer... Lâfın altında kalmadı.

— Bizimkilerde gösterilecek hal yok ki...

Bir kitaplık lâkırdı.

İçinde ne mânalar yok. Gülümseticisinden tutunuz, acı acı düşündürücüsüne, hazin hazin göz yaşartıcısına kadar...

***

Bir de hikâye işittim:

Efendinin biri eve gelir, geniş bir:

— Elhamdülillâh alâ din - il'İslâm! - çekermiş.

Bir çekmiş, beş çekmiş; karısına merak olmuş.

— Yahu! — demiş. — Başımız pek sıkıda... Hamdetmenin de bir zamanı varmış. Vâizden dinlemiştim: Böyle felâketler içinde yüzerken hamdü senada bir nevi istihza varmış... Senin hamdü senan ne sebeple?

Adam cevap vermiş:

— Hanım! Senin yüzünden?

— Allah Allah?..

— Öyle ya: Düşünüyorum ki tesettür olmasaydı esni koluma alarak gezdirmek mecburiyetinde kalacaktım... Utancımdan yerin dibine batacaktım...

***

Bu da aynı zamanda acı bir mizah... Bereket versin; İslâmlığın da, Türklüğün de ruhunda böyle çirkin bir örtünüs olmadığı sonradan meydana çıktı da içtimai hayatımız bir inkılâp geçirdi.

***

Tefritin tenkidinden sonra ifratınkine gelelim.

Son günlerde gözüme gene bir gazete haberi ilişti:

— Kız talebenin sürünmemesi, yüksek topuk giymemesi, saçlarını muntazam toplaması hakkında tâmimler...

Aynı mevzu etrafında insan şaşıyor: Kaçıncı tembih, kaçıncı tâmim... Demek ki tatbik edilemiyor?... Tatbikı güç bir şey olduğunu da havsala alamıyor.

Tembihlere riayet etmiyenleri:

— Düzelin de öyle mektebe gelin! - diye evlerine yollamak ve bu kontrolu bir gün bile aksatmamak acaba güç bir iş mi?

***

Ne şehirlinin ifratına razıyız, ne kasabalının ve köylünün tefritine...

Kılık, kıyafet, şekil ve şemailimizin millî şan ve şerefimize uygun olmasını istiyoruz.

(Vâ - Nû)

Edirne lisesinden bir gurup Kırklarelinde

Kırklareli (Akşam) — Edirne lisesinden 40 kişilik bir gurup başlarında Lise müdürü ve Maarif müşavirleri olduğu halde şehrimize gelmiştir. Liseli gençler burada bir temsil vermişler ve cumartesi günü bura gençliği ile bir voleybol müsabakası yapmışlardır. Bu maçta Kırklareli gençleri 15-14 ve 13-15 galip gelmişlerdir. Ertesi günü saat 15 te yeni sahamızda Edirneli gençlerle Gençlik kulübümüzün futbol takımları arasında çok samimi bir futbol maçı yapılmıştır. Neticede Gençlik kulübü 3-0 oyunu kazanmıştır.

Darüşşafaka

69 uncu yılı dün okul binasında kutlandi

Bu senenin mezunları bir arada

Darüşşafakanın 69 uncu kuruluş yıldönümü, dün, öğleden evvel okul binasında kutlanmıştır. Merasime, hep bir ağızdan söylenen İstiklâl marşile başlanmış, bundan sonra gene hep bir ağızdan mektep marşı söylenmiştir.

Bundan sonra, mezunlar cemiyeti reisi Refik Palmir bir ntuk söylemiş, son sınıf talebesinden Süreyya, merhum İsmail Safanın Darüşşafaka şiirini okumuş, Salâhaddin de arkadaşlarının hislerine tercüman olmuştur.

Müteakiben 5 inci sınıftan Feridun bir monolig, eski mezunlardan yüksek iktısat ve ticaret mektebi müdür muavini B. Togo, merhum Ahmet Rasimin bir yazısını okumuştur. Daha sonra B. Necip Celâl, akordeonla bir konser vermiştir.

Merasimde, büyüklere tazim telgrafları çekülmesi ittifakla kabul edilmiştir.

Bundan sonra yemekhaneye inilmiş, eski mezunların o zamana göre okudukları lâhiler arasında yemek yenmiştir.

Uskumru, palamut akını

Son günlerde fazla miktarda uskumru ve palamut çıkmaktadır. Halk bilhassa kilosu 25-30 kuruşa satılan uskumruya rağbet ediyor. Bu yüzden balıklar çabuk satılmakta ve çiroz az yapılmaktadır.

Çocuk Esirgeme kurumu Erzurum merkezi tarafından millî kıyafetle bir müsamere verilmiştir. Yukarıdaki resimlerde memleketimizin muhtelif kısımlarına ait kıyafetler giymiş bayanlarımız görülüyor.

KONAK SEMTİ...

İstanbulun konakları maziye karışıyor..

İçinde 22 ailenin oturduğu eski bir konak..

Bundan birkaç sene evvel Boğaziçindeki yalılar hakkında uzun uzun neşriyat yapıldı. «Eski yalılar birer birer mahvoluyor, birer birer tarihe karışıyor...» denildi.

Bu iddia pek doğru idi. Lâkin birer birer tarihe karışan yalnız yalılar mı? İstanbul konakları, yalılardan çok daha büyük bir hızla ortadan çekiliyorlar. Bugün Boğaziçinde birçok eski yalıları yerli yerinde bulabilirsiniz. Lâkin buna mukabil şehirde her gün bir iki emektar, eski konağın göçtüğünü, yerini, geniş ve ferah arsasını apartımanlara bıraktığını görüyoruz. Şimdi İstanbulda «konak» mamut gibi günden güne nesli tükenen garip bir masal mahlûkuna benziyor. Belki bir gün, hesapsız odaları, nihayetsiz merdivenleri, uçsuz bucaksız sofaları ile «konak» denilen ev tipi yalnız mimari tarihinde adı geçen, ismi cismi yok; bir mefhum haline girecek...

Vaktiyle Bayezit, bilhassa «Soğanağa» civarı büyük konaklar semti idi. Çocukluğumda burada haremli selâmlıklı muazzam binalar sıralandığını hatırlarım.

Lâkin bugün Soğanağanın, Bayezidin eski meşhur konaklarının yerinde yeller esiyor... Bunların hepsinin arsalarında apartımanlar yükselmiştir. Amfiteatr şeklinde olan bu semtte yeni bir apartıman muntakası kurulmuştur.

Yalnız Bayezit mi ya?.. Artık Nişantaşına, Teşvikiyeye de «büyük konaklar semti» denilebilir mi?..

İstanbulda «konak semti» olarak iki yer kalmıştır: Süleymaniye ve Yıldızın, Serencebey yokuşu...

«Konak yavrusu» koleksiyonu..

Dün Süleymaniyeyi dolaştım. Burada hakikaten hâlâ birçok konak ve bilhassa «konak yavrusu» dediğimiz ev tipinin sayısız nümunelerini bulabiliriz.

Bu büyük ve tahta binaların sıralandığı sakin, gürültüsüz sokaktan geçerken kendinizi başka bir âlemde hissedersiniz. İşte bir konak ki bahçe duvarlarının üstünden sarı «yedi veren çiçekleri» pıtrak gibi açmış ve mor, tozlu salkımlar eski bir donanma feneri gibi asılı asılı... Selâmlık tarafındaki kapı tamamiyle battal edilmiş. Yalnız kenarındaki küçük bir kapıdan işleniyor... Vaktiyle bir tek ailenin oturduğu yanındaki konakta ise beş sınıflı kalabalık bir ilkmektep sığışmış.. Bitişik konağın bahçesindeki «arabalık» bazı ufak tadilâtla küçük bir ev haline girmiş...

Etraftaki konaklara ve konak yavrularına bakınca insan buranın bir zamanlar İstanbulun Ayaspaşası, Taksimi, Maçkası halinde olduğunu anlıyor...

Bu konak mıntakası Süleymaniyenin arkalarından Vefaya kadar uzanıyor. Lâkin koca binaların çoğunun hali hakikaten fecidir. İçeriye girdiğiniz zaman merdivenlerin kopuk tırabzanların yerinde yeller estiğini, taşlıktaki mermerlerin çıkarılmış olduğunu hüzünle görürsünüz. Sarnıçlar bile kurumuştur.

İhtişam, servet, hattâ bazan sefahet dolu mazileri ile bu eski kocaman binaların şimdiki düşük, zavallı ve ölümü bekliyen halleri yürekler acısıdır.

«Taştekneler» caddesinde muazzam bir konağa girdim. «S paşanın konağı» diyorlar. Taşlıkta belki 50 - 60 çocuk oynuyor, takunyaları ile koşuşuyorlar.. küçücük kızlar avuçlarına ve başlarına koyu koyu kınalar koymuşlar, oğlan çocukları başlarındaki saçların kenarlarını değil de, daire şeklinde tepelerini tıraş ettirmişler... Bir kapının önünde ateş yakmağa uğraşan bir kadın... Yukarı basamaklarda çömelmiş konuşan iki ihtiyar... Biraz sonra bunlardan, bu konakta tamam 22 aile oturduğunu öğrendim... Eski konakların çoğu bu suretle oda oda kiraya verilen birer apartıman haline sokulmuş.

Gene bu civarda eski Maliye Nazırlarından birinin büyük, güzel, pek harap olmamış, dışı tamamiyle yağlı boya köşkünü Sürtü bir vatandaş vaktiyle topu topu 5,000 liraya almış... Bu konakta üç kız, üç damadı, bir oğlu ile gelini ve kardeşleri ile oturuyormuş... Bugün ailesi kalabalık ve hali vakti yerinde olan bazı kimseler meselâ bir apartıman yaptırıyorlar, kiraya vermiyorlar. Lâkin her dairesini bir kızına, damadına, oğluna tahsis ediyorlar.

Sürtü vatandaş ta 5,000 liraya aldığı eski konakla bu işi halletmiş... Antrparantez şunu da söyliyeyim ki bugün 5,000 liraya alınan bu konağa 13,000 lira veriyorlarmış.. lâkin satan kim?..

Konak tipleri..

Süleymaniyede eski mimari tarzının çok tipik taraflarını görmek kabildir.

Meselâ biz kafes deriz, geçeriz. Halbuki burada kafeslerin şekilleri insanı oyalar... Hele «Dicle talebe yurdu» yapılan konağın karşı sırasındaki 22 numaralı binada şimdiye kadar görmediğim bir kafes çeşidine rastgeldim. Buradaki kafesler gene bildiğimiz kafesleri andırıyordu. Lâkin orta yerlerinde açılır kapanır, minimini birer kapıcıkları vardı. Evet kuş kafesierindeki gibi birer kapı...

Hiç görmediğim bir kafes..

Dün Süleymaniyeyi gezerken bir şey alâkamı uyandırdı. Semtin hiç değilse 35-40 sene evvelki halini anlatacak buranın yerlilerinden birini aradım. Evvelâ «Ali Kaymak» adında bir bakkalı tavsiye ettiler:

— Ondan sor... dediler.

B. Ali Kaymağa gittim.

— Süleymaniye camii başmüezzini B. Recep var... Ona git... cevabını aldım.

B. Recep o sırada vazifesinde imiş göremedim. Lâkin bu sefer B. Şemseddin adında bir zat tavsiye ettiler. Ona gittim. «Kırk senelik bir Süleymaniyeli tanıdığını» söyledi amma o da geçen yıl Firuz ağaya taşınmış...

Yalnız Süleymaniyede değil, İstanbulun her semtinde «yerli» ve oranın eskisi olanı bulmak âdeta bir meseledir. Hele «yerli» ler gittikçe azalıyor. Semtlerimize, ilk mahallemize karşı affedilmiyecek bir alâkasızlık...

Mamafih konaklardan ve konak yavrularından bir ikisine girip çıktım. Süleymaniye konakları içleri itibarile tam eski tip konaklardır. İç taksimatına göre bizde iki türlü konak vardır.

Birinin kapısından içeri girdiniz mi? Sizi evvelâ geniş bir taşlık karşılar... İki tarafta gömme yer küpleri... Sarnıç burada değildir... Kenarda selâmlık odalarına giden alçak merdivenler... Ve karşıda sokak kapısı gibi yine çifte kanatlı bir kapı daha... Bundan geçtiniz mi?.. Daha geniş bir mermer taşlık... İşte burada sarnıç!.. Artık harem kısmındasınız... Çifte merdivenler karşı tarafta... Her merdiven altında dolaplar, kilerler... Ve yerlerde, merdivende incecik mısır hasırları... Merdiven aralıklarında «Lâmbalık» lar...

Bu tip eski konakları düşününce insanın aklına ilk gelen taşlıklar ve sarnıçtır.

Bir de ikinci tip, daha alafranga konaklar vardır... Meselâ şimdi Şehzadebaşındaki Münir paşa konağı gibi... Bunların bahçesinden girdiniz mi? Karşınıza mermer merdivenli ve etrafı buzlu camla çevrilmiş kapılar gelir.. Kapıdan doğrudan doğruya ön salona geçersiniz... Yerler ekseriya parkedir. İki tarafta odalar vardır. Binada taşlık ve mutbak tamamile ikinci plânda kalmıştır. Ve Aşağıdadır. Taşlık da mermer ve malta taşından değil, doğrudan doğruya çini taşlarıdır. Esasen taşlığın bu konaklarda pek rolü yoktur.

Halbuki konak denilince — hele yaz günlerinde — insanın aklına loş mermer taşlık ve sarnıç başı gelir... Bunun için konak konak eski tarzda olanlardır.

Hikmet Feridun Es

Elektrik, Tramvay

Memurlar için tekaüt sandığı kurulması daha fazla geri bırakılmamalıdır

Elektrik, Tramvay, Tünel işletmelerinin İstanbul belediyesine devrine dair 3645 numaralı kanunun 9 uncu maddesi mucibince bu idare memurları için bir tekaüt sandığı teşkiline mezun kılınmıştır. Kanunun neşrinden bugüne kadar 4 seneye yakın zaman geçtiği halde henüz bu hususta faaliyet gösterilmemiştir. Umum müdürlük belediyeye bağlı olduğu halde memurları belediye tekaüt kanunu hükümlerinden de faydalanamamaktadırlar.

Her ne kadar idarenin eski şirketlerden kalma bir ihtiyat ve muavenet sandığı varsa da bu sandık hastalık, ihtiyarlık veya ölüm halinde sandıktaki hisseleri vermekten başka bir hak tanımamakta, maaş bağlanması gibi şeyler düşünülmemektedir.

Bütün hayatını bu işletmenin mukadderatına bağlamış olan birçok vatandaşın ve çoluk çocuklarının istikballerini temin etmek için bu meselenin en kısa bir zamanda halli lâzımdır.

Yarınından emin olarak çalışan bir memurun çıkaracağı iş daha büyük olacağı gibi böyle bir emniyet memur ve müstahdemleri idareye bağlıyarak mütehassıs memurlar yetişmesini de temin edecektir. Bu bakımdan tekaüt sandığı kurulması yalnız memurların değil, işletmelerin de menfaatleri icabındandır. Umum müdürlüğün daha fazla vakit geçirmeden bu meseleyi halletmesi çok yerinde bir hareket olacaktır.

Ekmek işi

Dün fırınlarda ekmek boldu. Evvelki gün ekmek alamıyanlar dün bu istihkaklarını da almışlardır.

Bir çırpıda

Bonisefal

Oturduğum semtte sık sık rastgeldiğim orta yaşlı bir adam var. Bu zat son zamanlarda bisikletle işine gidip gelmeğe başladı.

Eski zamanda sabahları ve akşam üstleri mahallelerde tıkır tıkır eşeklerle işine gidenlere veya evine dönenlere rastgelinirdi. Bu zamanda bir eşek boğazını bakmak, bir eşek karnını doyurmak kolay iş mi?.. Bunun için semtte rastladığım zat da kendisine cansız bir eşek tedarik etmiş...

Bazan ben bir kaldırım üstünde tramvay beklerken o hızla, ceketinin uçlarını uçura uçura yanımdan geçiyor... Arkasından bakıp haline gıpta ediyorum. İki basit tekerlekle bütün şehir vasıtalarına meydan okuyor, bilhassa tramvaya metelik bile vermiyor. İşte ideal bir şehirli vatandaş...

Bazı akşam üstleri onu daha dikkate değer bir halde görüyorum. Meselâ sıcak basmış, tıklım tıklım bir tramvayın içinde erik pestili gibi ezilmiş, terlemiş, bunalmış bir haldeyim... Gelen kontrola biletimi çıkarıp göstermek için elimi bile cebime sokamıyacağım bir vaziyet... Bir aralık gözlerim dışarıya ilişiyor... Oh!.. Ne keyifli bir manzara!.. Bahsettiğim zat bisikletine kurulmuş, küfür küfür, havalana havalana Lâleli yokuşundan aşağıya uçuyor... Akşam nevalesini tamamlamış... Didona taze salatalar asmış... Bisikletin arka tarafına da gazete kâğıtlarına sarılmış bir paket konulmuş. Bu her halde öğleyin boşanan sefer tası olacak... Çünkü bu paketi sabahları da bisikletin arkasında görüyorum.

Semtlim bisikleti sayesinde yemeğini de taşımağa lüzum görmüyor. Lâkin onun en büyük mazhariyeti bir yaz günü tramvay arabalarında sıkışıp kalmaktan kurtulmasıdır.

Haline hasedettiğim bu adam geçenlerde tam benim beklediğim tramvay durağında, bisikletini durdurdu. Benim gibi bekliyenler arasında ufaktefek zayıf bir adamla iyiden iyiye alay ettikten sonra:

— Bana bak... Bak benimkine... dedi... Mübarek ne ekmek ister, ne su... Ne ot arar, ne saman... Ne benzin, ne kömür...

Sonra bisikletin oturacak yerini sevgilisinin yanağı imiş gibi okşadı.

Didonun altına bisiklete nazar değmemesi için taktığı iki mavi boncuğu düzeltti. Kaldırım üstündeki ahbabına:

— İsmi de ne, biliyor musun?... «Bonisefal!...»

Bonisefal tarihe geçmiş çok meşhur bir atın ismidir Büyük İskenderin atı... Bu hayvan çok güzel koşarmış ve üzerine İskenderden başkasını bindirmezmiş...

Ve adam Bonisefal'in üstüne atlıyarak havalandı...

Acaba biz de birer Bonisefal mi tedarik etsek?...

Hikmet Feridun Es

Beyaz peynir

Edirnede yeni mahsul 70-80 kuruşa satılıyor

Edirne (Akşam) — Edirne ve havalisinin meşhur beyaz peynirini işliyen mandıralar faaliyete geçmiştir. Piyasada geçen seneye ait beyaz peynir kalmadığından yeni açılan mandıraların işlediği, buzhane görmemiş beyaz peynirleri satışa arzedilmekte ve yeni mahsul 70 - 80 kuruş arasında satılmaktadır. Geçen kışın çok şiddetli olması yüzünden hayvanlar zayıf düştüğü cihetle bu senenin süt mahsulü fazla değildir.

Hâlen koyun südünün kilosu perakende olarak 40 kuruştur. Yoğut da aynı fiate satılmaktadır.

Bay Amcaya göre...

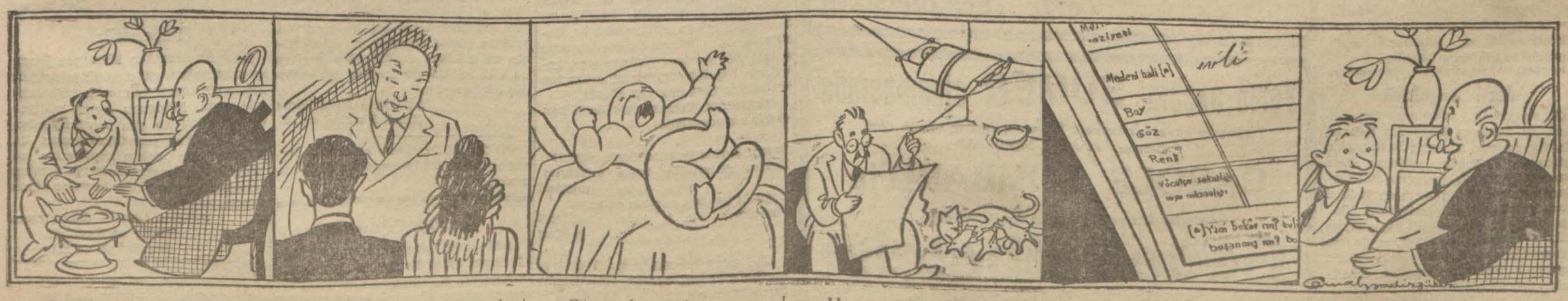

— Nahiye müdürlerinin evlilik mecburiyeti bana bazı şeyler düşündürdü bay Amca...

... «Böyle bir mecburiyet neden yalnız idare adamlarına yükletilmeli?» diye düşündüm...

... Eğer maksat nüfus artımı veya buna benzer bir vatan borcu ise...

... Her memur, her vatandaş buna katlanmalıdır...

... Yoksa böyle şartların yalnız idare adamlarında aranması doğru değildir!...

B. A. — Bilâkis!.. Bir adamın bir bölgeyi idare edip edemiyeceği bir kadını idare edebilmesinden anlaşılabilir!...

Bağ, bahçe ve ev ziraati

Erguvan çiçekli magnolya

Kışın yapraklarını döken magnolyaların bugünlerde çiçekleri bitmek üzeredir. Bu cins magnolyalar bazı seneler şubatta ve çok soğuk geçen kışlarda nisanda çiçek açarlar. Bu sene de böyle olmuş ve magnolyalar geç çiçek açmışlardır. Bu ağacın her sene sonbaharda yaprakları dökülür. Çiçeklerini açtıktan sonra da yavaş yavaş yapraklarını açar. Magnolyaların çoğaltılması daha ziyade daldırma ile yapılır. Tohumlarile de çoğaltılır. Sıcak serler içinde çeliği de yapılır. Fakat en ziyade pratik olan yapraklı magnolyalarda yapıldığı gibi, dalları üzerine tenekeden külâh geçirerek dalın henüz anasının üzerinde iken beslenmesini ve aynı zamanda köklenmesini temin etmektir. Bu usule teneke daldırması derler. Bunun mevsimi de haziran ve temmuz aylarıdır.

Yalnız dallar üzerine geçirilecek teneke külâhın içine koyulacak toprağın haftada hiç olmazsa bir defa sulanması lâzımdır. Toprak mutlaka kumlu yaprak çürüğü ile karışık bahçe toprağı olacaktır. Köklenmiş dallar ertesi sene kışın anasından kesilerek ayrılacak ve istenilen yere dikilecektir. Kışın ve yağmurlu zamanlarda külâhların içini sulamağa lüzum yoktur.

Leylâklar açarken..

Leylâk ağaçları çiçeklenmişlerdir. Bu ağaçların her sene bol çiçek vermeleri için dallarının gelişigüzel kesilmemesi lâzımdır. Halbuki, leylâklar, çiçekleri vazolara konmak için, uzun dallarile kesilmektedir. Bu yüzden leylâk ağaçlarının hem şekilleri bozulmakta, hem de ağaç kartlaşmış gibi, dalları seyreklenmektedir. Dallar seyrekleşince vereceği çiçekler dahi gittikçe azalmaktadır. Leylâk ağaçları tabiatte 4 - 5 metre kadar yükseldiği halde, sırf bu yüzden büyümemekte ve bol çiçek verememektedir.

Leylâkla eski dalların uçlarında yeni sürgün başlangıcı üzerinde çiçek verirler. Eski bir dalı çiçekle birlikte kesmek demek, 2 - 3 senelik bir dalı yoketmek demektir. Bunun için çiçekleri mümkün mertebe kısa bir dal parçasile koparmalıdır ki, kopan dalın üzerinde kalacak tomurcuklardan yeni dalcıklar sürebilsin. Bahçelerde ise, leylâk ağaçlarını hiç bozmamalı, çiçeklerin ağacı üzerinde açılmasını ve orada koparılmadan kurumasını beklemelidir. Çiçekler kuruduktan sonra yalnız çiçek kesilir ve ağaç bu suretle şeklini muhafaza ederek büyümeğe devam eder.

Dikilen çamların muayenesi

Topraksız çıkarılarak dikilmiş olan çamların tutmadığı malûmdur. Fakat bazan toprağile beraber dikilen çamların dahi tutmadığı görülür. Bunun sebebi vardır. Ya toprağile beraber çıkarılan fidanların toprağı iyi bir vaziyette çıkarılmamıştır veya fidanın köklerini örten toprağın bir kısmı yerinden oynamış ve kökler havalanmıştır. Yahut fidanlar çıkarılırken kökler kopmuş veya kesilmiş olabilir. Bu gibi hallerde çamın tutması şüpheli olabilir. Dikilmiş olan çamların tutup tutmadıklarını anlamak için bu fidanları birer birer muayene etmelidir.

Bu muayene iki türlü yapılır. Eğer fidanların tepesi sararmağa başlamış ise, dallarının uç taraflarındaki yapraklar solmakta ve yapraklar dökülmekte ise, fidan tutmamış demektir. Şayet fidanın hiçbir tarafında sararma, solgunluk bulunmazsa, o zaman bir baston ile fidana hafifçe vurmalı. Eğer yapraklar dökülüyorsa fidan tutmamıştır. Bu ayda çamların hepsi yeni sürmeğe başlamışlardır. Süren çamların dallarının uçlarında açık yeşil renkte yeni yaprak sürgünleri başlar ki, fidanların canlı durumu tuttuklarını gösterir.

Aleni teşekkür

On senedenberi midemden zanniyle muztarip olduğum hastalığın tedavisi için Haydarpaşa Nümune hastanesine yatmıştım. Teşhisim neticesi safra kesemde üç büyük taş olup ameliyatına kara verildi. Nisanın on yedinci cuma günü yapılan ameliyatım Allahın inayeti ve emsali bulunmıyan yüksek operatör bay Feridun Şevket Evrensel'in harikulâde doktorluğu sayesinde hayatımı kazandım. Ameliyatım son derece muvaffakıyetle neticelenmiş ve üç ceviz büyüklüğünde taşla beraber kesem alınmıştır.

Güler yüzlü bu yüksek doktora sonsuz teşekkürlerimi bildirir, uzun ömürler dilerim. **Leylâ Maro**

Karanfil fidelerini dikiniz

Tohumla yetiştirilmek için şubattan itibaren ekilmiş olan karanfillerin bugünlerde son fidelenme ve şaşırtması yapılmış ve bitirilmiş olmalıdır. Tohum karanfilleri, çelik karanfilleri gibi dikilmez. Bunların yeri doğrudan doğruya çiçek tarhlarıdır. Saksılara dahi dikilebilir. Toprak hususunda aralarında biraz fark vardır. Tohum karanfilleri gübreli ve kuvvetli topraklardan hoşlanır. Çelik karanfilleri ise gübreli topraktan hoşlanmazlar. Çelik karanfillerinin içinde İstanbulun muhtelif semtlerinde yetiştirilmekte olan Nis ve İtalyan karanfilleri başta gelir. Bu nevilerin hepsi çelik ile yetişir. Geçen ağustostan itibaren yapılmış olan bu çelikler artık yerlerine dikilmelidir.

Çelik karanfilleri rüzgârı ve açık havadar yerleri sever. Rüzgâr sert olsa bile korkmazlar. Sevdiği toprak kırmızı renkli, killi topraklardır. Hiç işlenmemiş ve yeni açılmış ham yerlerin toprağı en güzel karanfil toprağıdır. Buralarda gübresiz bile karanfil yetiştirilir. İşlenmiş ve başka bir mahsul yetiştirmiş olan topraklarda karanfil zayıf kalır, az çiçek verir; ham topraklarda ise bir fidandan 40 - 80 çiçek alınabilir.

Bordo bulamacı

Tohumları yumruları, yaprak ve dalları ilâçlamak için kullanılan Bordo bulamacı göztaşile kireçten yapılan bir ilâçtır. Bunun için bir toprak kap veya tahta fıçı almalı, içine beş kilo su koymalı. Bu suyun içinde iki yüz gram göztaşı eritmelidir. Göztaşının kolay erimesi için suyun biraz sıcak olması muvafıktır. İkinci bir kaba beş kilo su koymalı ve bu suyun da içine iki yüz gram sönmemiş toz kireç veya sönmüş yağlı kireçten koyarak iyice karıştırarak bir kireçli su hazırlamalıdır. Bu iki kapta hazırlanan kireçli ve göztaşılı suyu biribirine karıştırırsanız Bordo bulamacını hazırlamış olursunuz.

Ancak bu karıştırma işini dikkatle yapmalı lâzımdır. Kireçli suyun dibinde kireç çökmemiş olmalıdır. Göztaşı suyu kireçli suyun içine dökülecektir. Bir kişi bunu bir taraftan dökerken, diğer taraftan bir kişi de bir tahta çubukla ilâcı, iyice kaynaşması için, güzelce karıştırmalıdır. Bu ilâç daima taze olarak yapılıp kullanılmalıdır.

CEVAPLARIMIZ:

Domates, patlıcan, biber

Erenköy'de Nuri Taner'e cevap:

Bulunduğunuz semtte daha on beş gün normal şekilde domates, patlıcan ve biber fidelerini dikebilirsiniz. Eğer bol suyunuz varsa bu üç sebzeyi de hazirana kadar dikebilirsiniz. Esasen bu hafta içinde tarlanızı ektirmeniz muvafık olur. Kır domatesini iki üç defa sulamak kâfidir. Üçüncü defa suladığınız zaman ertesi günü arkasından bir çapa vurmak ister. Bu suretle suyun bir müddet muhafazası kabil olur. Şayet yağmur olursa sulamağa ihtiyaç kalmaz. Patlıcan ve biberler daima sulanmağa muhtaçtırlar. Bunları suya yakın yerlere dikmelisiniz.

Her iki sebzeyi de hazirandan evvel dikerseniz daha kolay tutmuş ve sıcaklar bastırmadan canlanmış olurlar. Biberleri patlıcanların aralarına da dikebilirsiniz. Kırmızı biber fidesini ayrı olarak pazarlarda bulamazsınız. Bunu etraftaki bahçe ve bostanlardan tedarik edebilirsiniz. Maltepe bostanlarında Drama mübadilleri kırmızı biber çeşitlerinden yetiştirmektedirler. Oradan tedarik edebilirsiniz.

Gül çelikleri ne vakit yapılır?

Eyüp - Defterdar'da İhsan Dengiz'e cevap:

Güllerden çelik yapmak zamanı ağustostan birincikânuna kadardır. Fakat en müsait vakit ağustostan eylûl sonuna kadar iki aylık bir devredir. Eğer kışın sıcak olan ser veya camekânınız varsa, burada bütün kış çelik yapabilirsiniz. Hele bazı Avrupa gülleri vardır ki, bunların çelikleri ancak sıcak serde köklenebilir, açıkta köklenemezler, Çeliklerin kolaylıkla köklenebilmesi için toprağa girecek ucun bir parça dal budağı ile birlikte, yani ökçeli olması lâzımdır Ökçesiz çelikler kolaylıkla göklenemezler.

Çeliklerin boyları da 25 santimetreden uzun olmamalıdır. Kısa çelikler daha çok köklenirler. Çelik yapılacağı zaman seçilecek dalların iyice odunlaşmış olması lâzımdır. Henüz yeşil ve sertleşerek odunlaşmamış sürgünlerle iyi çelik olmaz. Çeliklerin tercihan kasalar içinde yapılmasına itina ediniz. Bu tahta kasalar yüksekliği 20-30 santimtre olan sandıklara benzer. İnce dere kumu kullanmak veya yarı yarıya yaprak çürüğü ile karışık bir harç içine dikmek suretile çelikler toprağa dikilmiş olmaktan daha kolaylıkla köklenirler.

Konservatuar orkestra ve koro konseri

Şef: Muhiddin Sadak

Solistler: Âli Sezin — Semiha Berksoy

Bütün İstanbul Sinema severlerinin sabırsızlıkla beklemekte oldukları

A. S. Puşkinin cihanşümul eseri

ARABACININ KIZI

(DÜNYAŞKA)

Yeni (Fransızca) nüshası

Pek yakında **"ŞARK" da**

Senenin en son, fakat en Nefis musiki şaheseri

MÜZİK RÜYASI

MELEK

Sinemasının

Zafer Tacı olacaktır.

Yarın akşam SUMER sinemasında

Birkaç ay evvel bir tayyare kazasına kurban olarak ölen Sarışın ve sevimli büyük yıldız

CAROLE LOMBARD'in

Amerikadan yeni gelen en son çevirdiği:

Gece Nöbetçisi

İhtiraslı, hisli ve kuvvetlifilminde canlanacaktır.

Vazife ve insanlık uğrunda aşkını feda eden genç ve güzel bir kızın hazin romanı.

Yarın akşam için yerlerinizi evvelden aldırınız.

TARİHTEN SAHİFELER

Neseplerinden şüphe!

Üçüncü Sultan Mehmedin validesi Safiye Sultana hürmet ve itibarı bütün hayatınca sürmüştür. Bu sayededir ki Safiye Sultan, Kanuninin, haremi Hürrem Sultanın temelini atmağa, Mest Selimin haremi Nurbânu Sultanın binasını kurmağa uğraştıkları «kadınlar saltanatının» başında senelerce valide Sultanlık — mehdi ülyayı saltanat — haşmetiyle rakipsiz parlayıp durdu.

Sultan Mehmedin kız kardeşleri ve babasının haremine mensup kadınlar ise Üçüncü Murat devrindeki debdebe ve dârata nüfuzu muhafaza edemediler.

Sultan Mehmet on dokuz erkek kardeşinin «kârlarını itmam» eyledikten sonra «Darüssaadenin» — saray hareminin — babasının kadınlarından tahliyesini emretti.

Üçüncü Muradın beş yüzü geçen kadınları, hasekileri ve «ümmü veletleri» — çocuk doğuran cariyeleri — odalıkları bu irade üzerine hemen Eski saraya nakledileceklerdi.

O gün Saraçhaneden döşemeciler, eşyayı kaldırmak için şehirden hamallar ve beygirler getirildi; sepetler sandıklar tedarik olundu. Kadınlar arabalarla Eski saraya gönderildi.

Yeni padişah, babası zamanında haremi hümayunda kâhya kadın olan meşhur Canfeda kadın — aslen Ermeni olduğu rivayet olunur — bu vazifesini Eski sarayda ifa eylemek üzere kâhyalıkta ipka etti. Ona günde yüz akçe, dört kat yıllık tahsisat bağladı; bütün levazımını da temin ettirdi.

Evlenmemiş kız kardeşlerini de dâyelerine teslim ile analarından ayırdı; onları da Eski saraya gönderdi. Bu kızlar burada analariyle ancak üç ayda bir muayyen günde ve hepsi bir yerde toplu olarak görüşebileceklerdi. O zamana kadar sultanlar ancak vezirler, namdar beylerbeyiler ile evlendirilirken Sultan Mehmet kız kardeşlerini kapıcıbaşı Topal Mehmet ağa ayar ve derecesinde adamlara verdi.

Babasının kadınlarından çoğunu da vaitler, teşvikler, biraz da tehditler ile çavuşlardan, sipahilerden, baltacılardan talip olanlarla evlendirdi.

Bu evlendirme işlerine küçük sultanların terbiyelerine ve dâyelerine nezarete gene Canfeda kadın memur oldu.

O kadar itinalarla hazırlayıp Üçüncü Muradın «firaşına» takdim eylediği bu kadınları şimdi gene kendi eliyle böyle «yâd ellere» teslim etmek kimbilir kâhya kadının ne kadar gücüne gitmiştir!

Fakat ne yapabilirdi?

Oğlu babasının firaşına girmiş kadınlara işte böyle itibar ediyordu!

[Canfeda kadın ömrünün bakiyesini ibadete hasrile her şeyden el, etek çekti. Bir müddet sonra Sultan Mehmet Canfeda kadının müzayaka içinde bulunduğunu haber aldı; ulûfesini günde iki yüz akçeye, senelik hil'atlerini de sekiz kat kumaşa iblâğ etti.]

Mutaassıp Sultan Mehmedin bu acele karar ve hareketleri babasının kadınlarının iffetlerinden emin olmadığını gösterecek bir delil diye telâkki olunabilir.

Müverrih Selâniki Mustafa efendi Sultan Muradın vefatında yedi cariyesinin hamile bulunduğunu yazıyor (1).

Bunların âkibetleri ne oldu? Evlendirilmeleri için doğurmaları mı beklenildi? Doğurmuşlarsa çocukları ne oldu? Bunlardan da erkekler on dokuz şehzade gibi izale mi edildi? Müverrih bu noktalardan bahsetmiyor.

Sultan Mehmedin on dokuz erkek kardeşinin imhasından sonra bunların mürahik olanlarından gebe kalmış yedi cariyeyi denize attırdığı rivayeti de vardır. İki rivayette cariyelerin adedi tevafuk ediyor; biri ötekinden galat olmak ihtimali olduğu gibi iki rivayetin de aynı aynı doğru olabilmesi insana kabul olunamıyacak derecede uzak görünmüyor.

Bütün bu haller İstanbulda Sultan Muradın Safiye Sultandan olan çocuklarından maadasının neseplerinde iştibah olunduğu rivayetini meydana çıkarmıştır.

Bu rivayet de Sultan Mehmedin gaddarane hareketini hanedan ibrasında bir «fesadı tathir» ameliyesi gibi mazur göstermek ve fecianın hasıl ettiği fena tesiri hafifletmek maksadile ortaya atılmış olabilir. Şurası var ki: Üçüncü Sultan Muradın sarayında toplanan yüzlerce genç kadından hepsinin iffetlerini muhafaza ettiklerine inanmak pek güçtür.

O zamanın ülemasından Molla Ferdi bir mazumesinde:

Sarayı âmirenin ecnebilerin seyreti
Harem misafiridir taşra evlerinde mukimi
Değil ki yadları, zamanı sabıkta,
Hısımların bile iç halkı addederdi hasmı!

Diye saray haremi halkının tavır ve hareketlerinden, hariçle ihtilâtlarından şikâyet ediyor.

Müverrih Mustafa Âli efendi de (Künhülahbarda) harem halkı hakkında şu malûmatı veriyor:

(Meşahirinin çoğu taşrada evler temellük ettiler. İşte işret murat ettiklerince evlerini görmek bahanesiyle saraydan taşra çıkıp haftalarla yabanda yattılar.)

Selâniki Mustafa efendi Sultan Murat kızlarının Eski saraya çıkarıldıklarından bahsederken: [Valideleri kapıcılara, bölük halkına, çavuşlara verildi. Belki geri kalan sülâlei selâtin dahi edaniye verile! Bu saltanatın kadim vükelâ ve üleması buna (ırz ve namus eksikliğidir.) deyu hiç padişahları uğratırlar mıydı?]

Diye büyük teessür gösteriyor.

Çoğu Kafkas dağlarında ve ormanlarında yetişmiş bu canlı, kanlı saray kızları bir defa padişahın firaşına düştükten sonra hasekilerin, gözdelerin kıskançlıklarından fırsat bulup ta diğer bir defa «hâs hizmete» davet edilebilmek için hayli zaman intizar eylemek mecburiyetinde idiler. Bu ateşli ve dinç mizaçlar bu hale nasıl dayanabilirlerdi?

Müverrih Hayrullah efendi de şehzadelerin katli meselesinde (bazıların kavlince sülâlei tahirei Osmaniyede iştibah olunduğundan tathiri fesada kalkışılmış ve Anadolu kazaskeri Kemal efendi bu fi'li mekruhun icrasına fetva vermiştir.)

Diyor.

Fetvalar şeyhislâmlardan alınırdı. Bir de Kemal efendinin Anadolu kazaskerliği H. 1012 de, yani Sultan Mehmet saltanatının son senelerindedir. Bu halde Sultan Mehmet bu mekruh fiil için fetva almağa lüzum görmüşse bunu şeyhislâm olan Bostanzade Mehmet efendiden almış olmak iktiza eder. Kardeşlerini öldürmek için hususi surette bazı ülema ile istişare eylemiş olduğuna dair tarihlerde malûmata tesadüf edemedik; Hayrullah efendinin bu kaydi nereden aldığını da anlıyamadık.

Zaten bu işte Sultan Mehmet için ayrıca fetva almağa ne lüzum olabilirdi? Kardeş katli hakkındaki Âli Osman kanunu ona hareketini mazur gösteriyordu! Bu kaidenin bire, beşe, on dokuza tatbiki bir kemiyet meselesi mahiyetinde kalıyordu. Bu da ancak bir insaf işi idi!

Üçüncü Sultan Mehmet için işte hanedanda bir «fesat tathiri» sebebi ve mazereti de ilâveten bulunmuştu! Bu kanlı mazeret kabule hiç te şayan olmadığı halde diyelim, ki Sultan Mehmet kardeşlerini katilde «Âli Osman kaidesine» pek merhametsizce imtisal etmiş olsun! Ancak bir padişaha evlât yetiştiren kadınları başkalarına tezviçte mazide bir misal yoktu. O kadar ki İkinci Sultan Muradın haremi olup Fatih Sultan Mehmet tarafından memleketine gönderilmiş olan Sırp prensesi bile kendisine talip olan son Bizans imparatorunu reddetmiştir!

Vakia bazan padişahların firaşlarına girmiş veya girmemiş cariyelerinden birini bir lûtfu mahsus gibi bir bendesine ihsan eylediği işitilmemiş bir şey değildi. Ancak bunda şart o kadının padişahtan evlâdı olmamış bulunmaktı.

Her halde babasının firaşına girmiş ve dünyaya yüzden fazla evlât getirmiş kadınları seleflerinin yaptıkları gibi sessizce Eski saraya kapatacak yerde ötekine, berikine vererek dağıtmağı Üçüncü Sultan Mehmede tavsiye edenler onu saray esrarını halka fâş ve «saltanat hanedanı namusunu kesr» ettirecek bir yola sevketmiş oldular.

Bu namus hakikatte hiç «kesr» edilmemiş mi idi?

Ateş olmıyan yerde duman çıkar mı?

Osmanlı sarayında daha müşahhar zamanlarda, Sultan Abdülmecit ve Abdülâziz devirlerinde iffet ve ismetin muhafazası hususunda pek şiddetli ve tekayyütlü davranılmadığı malûmdur.

O kadar çok kadınla doldurulmuş olan Üçüncü Sultan Murat sarayında bir horozun, bünyesi ne kadar çabuk yıpranırsa yıpransın, yüzlerce tavuğa yirmi sene tekbaşına yetişebilmesi, bunların da hepsinin talihlerine kanaat ve tevekkül ile uslu oturup kalması akla mülâyim gelmiyor!

Anlaşılıyor ki Osmanlı padişahlarının en dirayetsizlerinden biri olan Üçüncü Sultan Mehmet babasının haremsarayını dolduran kadınlardaki iştahı, kanaatsizliği ve tevekkülsüzlüğü aklınca cezalandırmak istemiştir! Bu kadınların çoğunu memnun ettiğine şüphe olmıyan bu hareketinin ne mânaya delâlet edeceğini ve ne gibi telâkkilere meydan açacağını hiç düşünmeden!

Süleyman Kâni İrtem
Esbak İstanbul valisi

(1) Tarihinin yazma kısmında; Nuruosmaniye kütüphanesinde 3132 numara.

Kayıp diploma

1940 - 1941 ders yılı mayıs devresinde Bursa erkek lisesinden aldığım lise mezuniyet diplomamı kaybettim. Yenisini çıkaracağımdan eskisinin hükmü kalmadığı ilân olunur.

Bayezit: Çarşıkapıda Sineklimedrese sokağında 4 numarada
Kâmran Olcay

İzmir kültür parkı

Eğlence vasıtaları çoğaltılıyor

İzmir (Akşam) — Kültürparkta Fuar sahasında eğlence vasıtalarının çoğaltılması için faaliyete geçilmiştir. Döner dolap, uçan ördek, şeytan dolabı, Alp tepesi, lâbirent ve şeytan arabası adlı eğlencelere bu sene yenileri de katılacaktır. (Kahkaha paviyonu) na bazı ilâveler yapılacaktır. Belediye reisi Reşat Leblebicioğlu, küçüklerin neşelerini arttırmak maksadile bir de atlı karınca yapılmasını tensibetmiştir. Ustalar, muhtelif inşaatta çalışmakta, ayrıca paviyon yerlerinde de hazırlıklar görülmektedir.

Türkiye Ticaret odaları paviyonu, bu sene Türkiye iktisadiyatını tamamen temsil edecek mükemmeliyette hazırlanacaktır. Bunun için Ticaret Vekâletinin dekoratörünün Ankaradan gelmesi bekleniyor. Sümer Bank, Et Bank, İş Bankası umum müdürlükleri hazırlıklar yapıyorlar.

Kültürpark, mevsim münasebetile halkın en çok rağbet ettiği bir yer halindedir. Her gün pek çok halk, bu güzel ve temiz havalı, istifadeli yeri gezmektedir.

Urlada Kızılbahçe nahiyesi dağlarında bir inde bulunarak İzmire getirilen ve B. Murat Türkmenoğlu tarafından yüz liraya satın alınan kaplan yavrusu da biraz büyüyünce Kültürparktaki hayvanat bahçesinde teşhir edilmeğe başlanacaktır. Henüz bir aylık olan bu yavru, verilen keçi sütünü çok güzel emmekte, sonra kükremeğe başlamaktadır. Bunun bulunduğu inde iki kaplan yavrusunu bulmak için İzmire giden avcılar, ini boş bulmuşlardır. Bundan, dişi kaplanın, yavrularını alıp başka yere götürdüğü anlaşılmıştır. Avcılar, dolaşırken Kızılbahçe dağlarında bir erkek kaplan görmüş ve vurup derisini İzmire getirmişlerdir.

İzmir bölgesinde, bilhassa Seferihisar, Urla, Kuşadası ve Değirmendere ormanlarında yaşıyan kaplanların, bazı âlimler tarafından pars oldukları iddia edilmektedir. Bunların benekleri vardır. Asya kaplarında ise uzun, siyah çizgiler bulunduğu herkesçe malûmdur.

İzmirde turistik yollar

İzmir (Akşam) — Yirmi altı kilometrelik Arapçı - Selçuk turistik yolu yakında tamamlanacaktır. Bir fen heyeti, tolu tetkik etmiş, inşaatı beğenmiştir. Yolun 480 metre ilâve edilmiş olan kısmı, Selçuk'u Efes harabesine bağlamıştır. Bundan sonra otomobillerle doğruca Efes harabelerinin içine kadar gitmek mümkün olacaktır. Buca, Pınarbaşı turistik yollarının inşasından sonra da Menemen, Bergama ve Çeşmeye kadar uzanacak turistik yollar inşa edilecektir.

YENİ NEŞRİYAT:

Küçük Sanatlar, El ve Ev İşleri İstatistiği

İstatistik umum müdürlüğü memleketimizde ilk defa olarak 1939 sensinde, Trakya bölgesinde yaptığı bir anketle küçük sanatlarla, el ve ev işleri hakkında rakamlar toplamış ve bu nam altında neşreylemiştir. (64) sahifeden ibaret bulunan bu eserde 60 nevi küçük sanat hakkında iş yerleri (ev haricinde ve ev içinde), çalışanlar sayısı ve bir senelik istihsalâtın senelik tutarı hakkında köyler ve şehirler itibarile mufassal malûmat mevcuttur.

Tab adedi pek mahdut olan bu eser, ancak pek yakından alâkadar olanlara bedelsiz verilmektedir.

Foto Magazin

Foto Magazinin 72 nci sayısı Zarah Leander'in nefis bir portresile süslü olarak çıkmıştır.

Nişan feshi

10 Temmuz 1941 de icra edilen nişan her iki tarafın arzusile feshedilmiştir. (10 - 5 - 942)

Seniye Temiz Mukaddes
Doğumcu

Teşekkür

Kıymetli sanatkâr Müzeyyen Senar ve arkadaşları cuma günü müessesemizde bir konser vermek suretile bayrtalarımıza hâtırasını daima saklıyacakları güzel bir gün yaşatmışlardır. Çok ince hisli sanatkârlarımızın bu lûtuflarından dolayı kendilerine kıymetli sanat arkadaşlarına samimi teşekkürlerimizi bütün hastalar adına takdim ederim.

Prevantoryum - Sanatoryum
Müdür ve Baştabibi
Dr. Yakub Çelebi

Doğum

Tasviri Efkâr yazı heyetinden muharrir arkadaşımız B. Atıf Sakar'ın bir oğlu dünyaya gelmiştir. Yavruya uzun ömürler temenni ederiz.

SÖZÜN GELİŞİ

Musiki ile tedavi

Bir şarkıcı bayanın takımile hastaneleri dolaşıp hastalara şarkı söylediğini ne zamandır gazetelerde okuyorum. Musikinin bir zamanlar bazı ruh hastalıklarını tedavide yararlık gösterdiği ilmî eserlerde yazılıdır. Gerçi ateşler içinde yatağa serilmiş takatsız bir hastanın, başucunda mutena şerkıcılarla takviyeli bir incesaz heyeti tarafından çalınan bir Uşak peşrevinden sonra yorganı atıp ortaya fırlayarak çalgıcılardan, oynamak üzere bir çiftetelli rica ettiği görülmemiştir. Zaten tababetin hangi ilâcı, vücuda giren hastalığı bu kadar süratle kovabiliyor? Nihayet bu bakımdan tababet de olsa olsa musiki kadar ilerlemiştir.

Fakat insanları baştan aşağı hasta sayan hekimlerin iddiası bir kazanç hevesi taşımıyor da bulunmuş bir hakikati ifade ediyorsa musikinin pek önemli bir tedavi vasıtası olduğu çalgılı gazinoların çokluğundan da anlaşılır. Bu takdirde insanları iki büyük kısma ayırmak icabediyor: Kendilerini tababete teslim edenler! Şifayı musikide arayanlar! Birinciler hastanede yatar; ikinciler çalgılı gazinoda otururlar. Musiki bir ilâçtır. Bütün ilâçlar zehirdir. Binaenaleyh musikinin de hafif ve sert olanları vardır. Musiki ile tedavi alıp yürüdüğü takdirde musikişinaslar musiki nevilerini tesir bakımından yeniden gözden geçirecek ve büyük ihtimalle Şark ve Garp musikisinin ağır başlı makamlarını ihtiva eden notaların bulunduğu dolap üzerine «Eczayı semiyei hafife» curcuna ve caz musikisi notalarının dolabına «Eczayı semiyei şedide» ibarelerini yazacaklardır. Çünkü caz musikinin dozu fazla olduğu insanları zıp zıp zıplatmasından bellidir ve bir zamanlar Çarlistondan ölümler kaydedilmiştir.

Musiki bir tedavi vasıtası olunca Haseki hastanesinin kapısına «Haseki çalgılı gazinosu» ve Kristal gazinosunun kapısına «Kristal hastanesi» ibareli levhalar asmakta da beis kalmıyacak vetababetle musiki mensupları kartvizitlerini şu şekilde değiştirebileceklerdir: Okuyucu Mazhar Osman! Doktor Müzeyyen Senar!

Şevket Rado

Dev Aynası

Tek tip

Tek tip ayakkabının 11 liraya malolacağı anlaşılmış. Adamakıllı bir kunduranın 65 liraya kadar çıktığı bu zamanda 11 liraya kundura, sudan ucuz!..

Ancak, birkaç ay evvel gene böyle bir tek tip ayakkabı incelemesi yapıldığı sırada 7 - 8 lira lâfı geçmiş ve bu lâf bile birçok gönüllere su serpmişti.

Fakat iş lâfta kaldı, tek tip ayakkabı bekliyenler gene satıcıların «Dâmı ihtikârına» düştüler.

Uzun bir fasıladan sonra, şimdi tekrar ortay çıkan bu tek tip müjdesinden anlıyoruz ki, son maliyet fiati evvelkine göre yarı yarıya artmıştır. Buna hiç şaşmadık. Çünkü o zamandanberi malzeme fiatlerinde görülen yükseliş elbet bunda da kendini gösterecektir.

Bizim şaştığımız taraf şudur ki, bu işle ilgili olanlar malzeme fiatlerinin her gün biraz daha artacağını bildikleri, hattâ arttığını gördükleri halde, neden o zaman işe başlamamışlar, bu yolda kesin bir karar vermemişlerdir?...

Bari bu sefer iş lâfta kalmasa!.. Çünkü üçüncü bir incelemede bu fiatin 22 liraya yükselmiyeceğini temin etmek oldukça güçtür.

Kaş yaparken..

Büyük romancı Hüseyin Rahmile konuşan bir gazete muharriri, üstadın hâlâ genç ve sağlam oluşundan bahsederken:

«... Bunun sebebi de hayatında hiç suiistimal yapmamış olmasıdır. Onun hiç evlenmediğini de şüphesiz biliyorsunuz...» diyor.

Olabilir. Fakat bir taraftan halkı evlenmeğe teşvik eder, hattâ devlet memurlarının mutlaka evli olmaların isterken, evlenmekle suiistimal arasında bir münasebet kurmak bilmeyiz ne derece doğru olur.

Muharrir, sayın bir bekârın kaşını yaparken bütün evlilerin gözünü çıkarmışa benziyor!..

DÜNYADA NELER OLUYOR

Bulgaristanda boş sigara kutusu gösteren sigara alabilecek

Sofyada Ticaret Nazırı N. Zahariev'in neşrettirdiği bir emre göre, Bulgaristanda kâğıttan tasarruf yapılacaktır. Resmî ve hususi dairelerde dosya için zarflar kullanılması yasak edilmiştir. Bir tarafı kâfi gelmezse açık mektupların arka tarafına da yazılmasına müsaade ediliyor. Gene kâğıt tasarrufu maksadile, muhtalif cemiyetler ve teşkilâtlar ve hususi eşhas tarafından yeni takvim bastırılması da yasak edilmiştir. Takvim, yalnız Ticaret Nezaretinin iznile çıkarılacaktır. Sinema ve tiyatroların renkli ilânları yarı yarıya küçültülecektir. Resmî ve gayri resmî cemiyetler, teşkilât veya husui şahıslar tarafından halk arasında ilân maksadile dağıtılacak matbu kâğıtların basılması için de Dahiliye Nezaretinin müsaadesi alınacaktır. Bakkallarda olur olmaz, ufaktefek şeylerin, mağazalarda sabunların, diş macunlarının, pudra ve tıraş sabunlarının ve diğer tuvalet levazımının kutulara konulması da yasaktır. Bunların içerilerine reklâm kâğıdı konması da memnudur.

Bisküvi, lokum, şeker, helva gibi tatlı yiyecekler ancak bir kilodan yukarı olunca kutulara konulabilecektir.

Bulgaristanda bütün tütün fabrikaları, boş sigara kutularını toplatmak için seferber edilmektedir. 1 mayıs 1942 tarihinden itibaren, boş sigara kutusu gösteren sigara satın alabilecektir. İçilen sigara kutularının atılması, ziyan edilmesi yasaktır. Bu kanuna riayet etmiyenler şiddetle cezalandırılacaktır.

Aç kalan orman hayvanlarını halk beslemiş

Bu sene şiddetli ve uzun süren kış yüzünden Kopenhag şehrinin büyük parkında karacalar aç kalmışlar, donmuşlar ve bu sebeple ölmek derecesine gelmişlerdir. Bu havadis üzerine bütün Kopenhag halkı seferber halde toplanarak ellerinde büyük paketlerle ormana yiyecek götürerek, karacaları beslemeğe başlamışlardır. Bu hal, hayvanların kendi kendilerini doyurabilecekleri yaz zamanına kadar devam edecektir.

Dünyamız 8 milyar insan doyurabilecek

Profesör Penk, iklim şeraitini ve arzın verim imkânlarını tetkik ederek, dünyanın 8 milyar insanı besliyebileceği kanaatine varmıştır. Bugün dünyamızda iki milyar insan yaşamaktadır.

Tanınmış profesörlerden Pubner de, Avrupa ile Asyanın 640 milyon insanı barındırabileceğini hesabetmiştir. Şimdi nüfusu 126 milyon olan Afrikanın 2 milyar 194 milyon kişi doyurabileceğini tesbit etmiştir. 9 milyon nüfusu olan Avustralya 471 milyon insan besliyebilecektir. Amerika Birleşik devletlerinin arazisi 958 milyon ve Cenubi Amerika daha 1 milyar 937 milyon kişi barındırabilir.

İSTANBUL HAYATI

Yarış meraklıları

Sigara dumanına boğulmuş odada masanın etrafına çevrilmişler, gözlerini bir kâğıt parçasına dikmişler, derin derin düşünüyorlar. Arada biri kesik sesle:

— Siz beni dinleyiniz, diyor. Çoban kızını alalım. Ben kendisini yakından tanırım. Gözleri ateşli, kalçaları çelik gibidir.

Uzunca bir sükûttan sonra başka biri cevap veriyor:

— Evet... Çok güzeldir. Vale of Clvyl'in kızıdır. Ben de anasını çok iyi tanırım. Eskiden onunla da çok oynamıştım. Fakaaaaat....

— Eeeee, fakat da ne oluyor?..

— Hmmmm... Fakat çok mühimdir. Bu mesele üzerinde dört gecedenberi düşünüyorum, gözüme uyku girmiyor. Çoban kızına itimadedemiyorum. Çünküüüüü...

— Sebep?...

— Çünkü, annesinin birkaç defa kalleşliğini gördüm. Hele bir defa beni öyle bir aldattı ki, mahvoluyordum.

Gene derin bir sükût başlıyor. Gürültü yapmaktan korkar gibi ceplerinden sigara paketlerini yavaş yavaş çıkarıyorlar, kibriti yakarken elleri titriyor. Dördünün ağızlarından, burunlarından savrulan duman helezunları tavana yükselirken gözleri tekrar masadaki kâğıda dikiliyor ve yavaş sesle konuşma başlıyor:

— Bana kalırsa, Seyyareyi almak daha doğrudur. Sülün gibi bacakları, ahu gibi gözleri, hokka gibi ağzı var. İlk bakışta insana itimat veriyor.

— Bırak canım. Anası Seklavi'dir. On para etmez.

— Peki, Gönül nasıl?.. Ona da bir diyeceğiniz yok ya?.. Hem ne kadar güzel!.. Bakarken insanın gönlünü çeliyor.

— Yooook... Gönül çelme tarafını bırakalım. Sonra paraları da çeldiririz. Benim cebimde bir tek lira kaldı. Onu da Çoban kızlarının, Seyyarelerin, Gönüllerin uğruna verirsem, başka meteliğim olmadığı gibi, borç alacak kimse de kalmadı. Bu lirayı da sabahleyin bir ahbaptan ödünç alabilmek için akla karayı seçtim.

— Doğrudur. Göze aldanarak itimada gelmez. Ben de bu yüzden gırtlağıma kadar borca girdim. Evde de satacak bir şey kalmadı. Bu defa işi sağlama bağlamalı.

Kâğıttaki isimleri bir müddet daha gözden geçirdikten sonra biri doğruldu:

— Bu iş böyle olmaz azizim. Meşhur sözdür; «At ile kadın, talih işidir» derler. Biz de bunu talihe bırakalım. Sıra ile herkes gözlerini kapayıp isimlerin üzerine parmağını bassın. Hangi isim ekseriyet kazanırsa onu alırız. Bundan sonrasını da bahtımızdan bekleriz.

Fikir muvafık görüldü, birer birer gözlerini kapayıp kâğıdın üstüne parmak bastılar ve nihayet bir isim üzerinde karar kılındı:

— Ekseriyet Gönüldedir. Üçüncü koşu. Mesafe 1800... İş tamam... Şimdi gidip bileti alalım.

Ceplerinden paraları çıkarırken söyleniyorlar:

— Haydi yavrum Gönül!.. Son lirayı uğruna feda ediyorum. Birinci gelmezsen bir daha yüzüne bile bakmam.

— Gözünü seveyim, Gönülcüğüm! Bu yarışı kazanırsak sonrakilere de gireriz. Yoksa hapı yuttuk demektir.

Bütün gayretler Ankaradaki at yarışının bahsı müştereki üzerinde idi. Bilet parası hazırlandıktan sonra bir müddet de, yarışı kazanınca yapacakları eğlence programı üzerinde münakaşa ettiler ve sigaralarını tazeleyip dalgın bakışlarla kıraathaneden çıktılar.

Cemal Refik

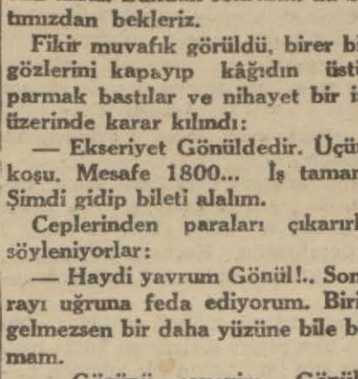

Bayan,
Güzellik müstahzaratınıza, kıymetli mücevheratınız kadar dikkat ediniz. Kalitesi yüksek olmayan bir müstahzar cildinizi tedavi edilemiyecek derecede tahriş edebilir.
Bunun içindir ki cildlerinin tazeliğini muhafaza etmek isteyen bayanlar daima GIBBS Pudrasını ararlar. Bu müstahzar kendilerini her cihetten tatmin eder.
Gençliğin muhafazası, cildin tazeliği ve gayet latif bir koku. İşte GIBBS Pudrasının eseri.

Askerlik Bahisleri

Birmanyadaki son Japon tâbiyesi ve dağlık arazide çekilme meselesi

Yazan: *M. Şevki Yazman*

Birmanya harbleri herkesin tahmin ettiği ve beklediği şekilde Japon zaferile bitmekle beraber muharebelerin son aldığı şekil müdafaa işinin Müttefiklerce maalesef burada da iyi tertip ve idare edilmediğini gösteriyor.

İyi bir müdafaa bir yayın geriye doğru sıkıştırılmasını andırmalıdır. İlk hareketlerde yay boştur, tazyik görünce kolayca ve süratlice geriye doğru gider, fakat asıl müdafaa edilmesi lâzımgelen mıntakalara geldikçe yayın karşı tazyiki kendisini gösterir ve son merhalede artık geri gitmez ve kıpırdamaz olur. Müttefiklerin Uzak Şark'ta müdafaası aksi oluyor. Daha hedeften uzakta alabildiğine çabalıyorlar, kuvvetlerini israf ediyorlar, can alacak noktada ise birdenbire dağılıveriyorlar.

İki ay Malezya yarımadasında çırpınan 70,000 kişi Singapur'a toplandıktan sonra en kolay, en müsait şekilde müdafaa edilecek bu ada üzerinde bir hafta dayanamadılar. Halbuki iyi tertiplenmiş bir müdafaa bu aday hiç değilse bir kaç ay elde tutabilirdi. Filipinlerdeki Korregidor müdafaası buna en güzel bir misaldir.

Şimdi Birmanyada da aynı şeyi görüyoruz. En şiddet ve inatla müdafaası lâzımgelen ve müdafaa tertibatının buna göre alınması icabeden Mandalay ve Laşio şehirleri bir kaç günde düşüverdi. Başka bir taraftan, Tayland üzerinden Laşioya yapılan bi saldırım herşeyi altüst etmeğe kâfi geldi. Halbuki bu ihtimal çok daha evvel göz önünde tutulmak ve ona göre tedbir almak lâzımgelirdi.

Her ne hal ise, şeraitini teferruatile bilmediğimiz bu muharebeler hakkında bu umumî bakıştan fazla birşey söyliyemeyiz. Ancak şimdi burada ve gayri müsait şartlar altında çekilecek olan İngiliz ve Çin ordularının bu dağlık arazideki harekât dolayısile maruz kaldıkları tehlikeleri incelemek askerlik bilgisi bakımından mühimdir. Japonların bu sahada tatbik ettikleri üstün tâbiye ise tetkike değer.

Bilindiği üzere Çin kuvvetleri Sittang nehrinin dar vâdisini, İngiliz ordusu İravadiyi takibederek şimale çekiliyorlardı ve bu iki ordu arasında her halde irtibat ta mevcuttu. Japonlar bu iki orduyu Mandalay hizalarına kadar cenuptan şimale doğru sürdüler. Her iki ordu tam bu şehir hizasına geldiği ve Mandalaydan Hindistan hududuna doğru giden biricik yolu kapamak imkânı hasıl olduğu sıradadır ki Japonlar daha şimaldeki Laşio şehri istikametinde taarruza geçtiler ve Mandalaydan evvel Laşioyu alarak Çin ve İngiliz ordularını hem şimalden ve hem de cenuptan kuşattılar, şimalde ve cenupta kalan ufak kısımlar müstesna olmak üzere her iki orduyu da yolsuz, ârızalı, dağlık bir mıntakadan geri çekilmeğe icbar ettiler.

Vakıa Reuter ajansının namlı askerî yazarı Annalist bunda pek büyük bir ehemmiyet görmüyor ve: Her ne kadar Müttefik kuvvetler çekilme hareketlerini kolaylaştıracak elverişli yollar bulamıyacaklarsa da düşman da aynı zorluklarla karşılaşacaktır» diyorsa da fikrimizce hakikat bunun tam aksinedir. Dağlık, ârızalı ve yolsuz araziden ilerliyen mütearrız ordu güçlükler çeker, zor ilerler. Fakat böyle bir araziden ricat etmek zorunda kalan taraf en az malzeme bakımından çırılçıplak kalır, varını yoğunu düşmana bırakır. Bilhassa motörlü ve makineli vasıtalarla teçhiz edilmiş bugünkü ordular için böyle bir araziden çekilme tam mânasile bir «Dunkerque çekilmesi» halini ve manzarasını alır.

Böyle bir araziden ilerleyen mütearrız dahi ağır ve tekerlekli silâhlarını, depoların geride bırakır, fakat bu geride kalan silâhlar ve malzeme düşmana kalmış değildir, biraz sonra daha müsait başka yollardan dolaşarak kendisine iltihak eder. Halbuki ricat eden tarafın geride bırakacağı her silâh ve malzeme, yorulup istirahat etmek istiyecek her birlik veya insanlar düşmanın eline geçmiş demektir. Bir daha geri dönemezler.

Böyle bir hareket İstiklâl harbimizde büyük taarruzdan sonra Uşakın şimalinden çekilen Yunan kuvvetlerinin başına gelmişti. Biz bu yolsuz ve ormanlık araziden çekilen iki tümenin arkasından ilerliyorduk. Birinci gün bu kolun ağır toplarını bir köyde terkedilmiş bulduk. Üçüncü gün sahra ve beşinci gün dağ toplarını terketmeğe mecbur kaldılar. Bizim bu silâhlarımız gerimizden ve tren yolile sonradan bize iltihak etti. Fakat Yunanlılar bunları tabii bir daha ele geçiremediler. Bu yürüyüşlerde yorulan, hastalanan neferlerimiz geride kalıyordu, iyileşip bize iltihak ediyordu. Fakat bu vaziyetteki düşman neferlerinin bir daha geri dönemiyeceğini anlarsınız. Vakıa İzmir civarlarına her iki kol da aynı hafif silâhlarla varmıştı amma, bizimkiler bir müddet sonra bize iltihak etmek ve düşmanınki ise bir daha ele geçmemek şartile.

Şimdi Birmanyadan çekilen İngiliz ve Çin kuvvetlerinin başına da aynı şeyin geldiğini görür gibiyim. Tanklar, toplar ve tekerlekli, motörlü vasıtalar her iki tarafta da, yani hem Japon ve hem de müttefiklerce geride terkedilerek hafif silâhlarla Hindistan ve Çin hududuna doğru ilerleniyor amma, bütün bu silâhlar Müttefikler için bir kayıp, Japonlar için bir kazanç olarak.

Bize öyle geliyor ki Mandalay ve Laşionun artık dayanamıyacağını evvelden hesaplıyarak ona göre tedbir almak, bütün silâh ve mevcutlarile Çine ve Hindistana giden muntazam iki yolu daha evvel tutarak ona göre hazırlanmak pekâlâ kabil olabilirdi. Taarruzu yapmak kadar ricate vaktinde karar vermek de bir komutanlık sıfatı olduğunu unutmamak lâzım. Hattâ ikincisi belki birinciden dahi mühimdir.

AKŞAM SPOR

Rapid dünkü maçta 2-0 yenildi

Müsabaka muhtelitin ezici hâkimiyeti altında geçti. Rumenler enerjik bir oyunla fazla golden kurtuldular

Romanya şampiyonu Rapid dün son karşılaşmasını, Bükreş muhtelitti namı altında Fenerbahçe stadında Beşiktaş, Galatasaray ve Fenerbahçe klüplerinin muhteliti ile yaptı. Şehrimizdeki temaslarının hepsinde büyük muvaffakıyet kazanan ve pek kuvvetli bir takım olmamasına rağmen sahadan hep üstünlükle ayrılan Rumenlerin, üç kuvvetli klüp muhteliti karşısında alacağı netice merakla bekleniyordu.

Bilhassa Galatasarayın mağlûbiyetinden sonra bir kat daha önem kazanan bu karşılaşma Fenerbahçe stadına akın edenlerin sayısını bir hayli arttırmış, on bine yakın bir seyirci kütlesi toplamıştı.

Saat tam 17,10 da her iki takım da halkın sürekli alkışları arasında sahaya çıktılar. Mütad merasimi müteakip şu şekilde dizildiler:

Muhtelit: Mehmet Ali - Faruk, Salim - Esat, Hakkı, Eşfak - Fikret, Şükrü, Melih, Şeref, Mehmed Ali.

Rapid: Negru - Gusitsan, Marinesko - Vetser, Raşinaro, Kastea - Şipoş, Mihailesko, Ritter, Gavrilesko, Boğdan.

Hakem: Şazi Tezcandı.

Oyuna Rapid başladı. İlk Rumen akını muhtelit müdafaasında kolaylıkla kırıldı. Hakkının ileri doğru savurduğu topun peşine takılan muhtelit forvetleri, misafir kaleyi bir anda karıştırdılar. Kısa, seri ve yerden paslarla ayaktan ayağa dolaşan top Melihi buldu. Melihin yakın mesafeden gelişi güzel çektiği şüt havadan avudu boyladı. Sıkı bir çember içine alınan Rumen kalesi müthiş tehlikeler atlatıyor.

Bir gün evvel Galatasaray karşısında sıkı bir oyun çıkaran Rapid müdafaası âdeta hiç yorgunluk hissetmeden kalesinde beliren tehlikeleri enerjik hamlelerle önlemeğe çalışıyordu. Bu sırada Fikretin sağdan süzülerek çektiği şüt kalecinin ellerinde kaldı. Hemen biraz sonra da Şükrünün savurduğu topu kale direkleri kurtardı.

MUHTELİTİN İLK GOLÜ

20 nci dakikada soldan Mehmet Alinin sürüp ortaladığı topu Şeref seri bir çıkışla kaptı. Rumen kalesine doğru aktı. Çektiği sıkı şüt kalecinin altından Rapid ağlarına takıldı.

Bu sayı misafir takımı hızlandırdı. Seri bir hamle ile muhtelit kaleye yüklendiler. Şipoşun ortasını Mehmet Ali Rumen forvetleri arasından kaptı.

Biraz sonra Hakkının ileri doğru vurduğu top Rapid kalesinde tehlikeli oldu. Mehmet Ali topu yakın mesafeden kaleciye teslim etmekle takımını muhakkak bir golden mahrum etti. Oyun muhtelitin ezici hâkimiyeti altında geçiyor, fakat forvetler müsait fırsatları heba etmekte âdeta birbirile yarış ediyorlardı. Bütün gayretlere rağmen devre 1-0 muhtelitin üstünlüğü ile bitti.

İKİNCİ DEVRE

İkinci devreye muhtelit Esadı santrhafa, Melihin yerine Hakkıyı santrfora, Hüseyini de sağhafa alarak sahaya çıktı. Oyunun başlamasile muhtelit sağlı sollu akınlarla Rapid kalesini hemen tehdide koyuldu. İlk anlarda Fikretin sağdan sürüp ortaladığı top misafir kaleyi karıştırıverdi. Şerefin volesi havadan avudu boyladı. Oyun hep Rapid kalesi önlerinde oynanıyor. Fakat bir türlü sayı adedi artmıyordu. Rumenlerin ara sıra yaptıkları tek tük akınlar ise muhtelit müdafaasında takılıp kalıyordu. Bu sırada Mehmet Alinin ortalardan çektiği sıkı şütü Rapid kalecisi maharetle yakaladı. Hakkının ileri pasını kapan Şükrü rakip kaleye doğru yollanırken Rumen müdafii seri bir hamle ile kalesini muhakkak bir tehlikeden uzaklaştırdı.

Rumenler çok canlı bir oyunla muhtelit sayılarının artmasına mâni olmağa çalışıyorlarsa da üstüste yapılan akınlar her an gol tehlikesi yaratıyordu. Bilhassa Hakkının mükemmel paslarile inkişaf eden bu akınlar Rapid kalesinde tehlikeli oluyor, fakat bir türlü netice yok.. Oyun çok çetin bir mücadele içinde geçiyor.

MUHTELİTİN İKİNCİ GOLÜ

Nihayet 42 nci dakikada Şerefle Hakkı arasında mekik dokuyarak Rumen kalesine doğru ilerliyen top misafir kaleyi bir anda karıştırdı. Hakkının kısa mesafeden kalenin sağ sayiyesine yolladığı plâse şüt ikinci defa Rapid ağlarına takıldı. Bu sayıdan sonra Rumenler iyice müdafaaya çekildiler. Ve maç muhtelitin ezici hâkimiyeti altında geçerken 2-0 misafirlerin mağlûbiyetile bitti.

İkinci küme terfi maçları

Dün sabah Şeref stadında yapılan ikinci küme terfi maçlarında Hilâl - Anadoluhisarı 2 - 0, Davutpaşa - Eyübü 3 - 1 mağlûp etmiştir. Müsabakalara gelecek hafta devam edilecek ve ikinci devre karşılaşmalarına başlanacaktır.

Odun, kömür

Mahrukat ofisi, icabederse ormanda odun kestirecek

İstihsal mıntakalarından odun ve kömür taşımak için tertibat alınıyor. Liman reisliği taşıma vasıtalarını hazırlamaktadır. Şimdiye kadar odun kömür taciri istihsal mıntakalarına kırka yakın motör göndermişlerdir.

Mahrukat ofisi henüz motör göndermemişse de yakında o da işe girişecek ve buraya odun, kömür getirterek stok edecektir. İstihsal edilen odun ve kömür kâfi gelmezse o zaman ormandan odun kestirme işine de girişecektir. Bu hususta muntazam ekiplerden istifade edilecektir.

Vali ve ve belediye reisi doktor Lütfi Kırdar, geçen gün bazı salâhiyetli zevatla birlikte Belgrat ormanlarına kadar giderek bu hususta nasıl hareket edileceğini kararlaştırmıştır.

Mahrukat ofisinin getirteceği odun ve kömürler şimdi satışa çıkarılmıyacak, kışın lüzum görülürse veya fiat fazla yükselirse piyasaya çıkarılacaktır.

Bandırmada İnhisarlar iş ve bakımevi işçilerine parasız yemek veriliyor

Bandırma (Akşam) — İnhisarlar idaresi iş ve bakım evlerinde çalışan 330 ilâ 350 işçiye parasız her gün bir kap yemek vermeğe başlamıştır. Yemekhanenin açılış resmine kaza erkânı davet edilmiştir.

Rumen millî bayramı

Bükreş 10 (A.A.) — Kıral Rumen milli bayramına iştirak etmek üzere Romanyaya gelmiş olan Mareşal List sarayda öğle yemeğine alıkoymuştur. Başvekil bu akşam Mareşalin şerefine bir ziyafet verecektir.

HER AKŞAM BİR HİKÂYE

Kulübede bir gece..

Karanlık gecenin içinde otobüsümüz durdu, şoför:

— Köye pek yaklaştık amma... Artık gidemiyeceğiz... Tipiden bir adım ilerimi göremiyorum... Halbuki bundan sonra yol çok tehlikelidir... dedi.

Biz bütün yolcular birbirimizin yüzüne baktık. Ne yapacaktık?.. Geceyi burada, şu buz gibi otobüsün içinde geçirmek!.. Müthiş bir şey!.. İçimizden biri:

— Haydi evlâdım... Bir gayret!.. diye şoförü harekete getirmek istedi. Lâkin şu cevabı aldı:

— Ağabey... Ben de köye gidip sıcak bir çorba içmek istemez miyim?.. Zaten baksanız a makine de domuzluk etmeğe başladı. Bu soğuk insanlara değil, demirlere bile tesir ediyor...

Hakikaten öyle idi. Biraz evvel homurtular, hırıltılar arasında sarsılan otobüste şimdi bir tek makine gürültüsü kalmıştı. O da şoförün önündeki camda karları silmeğe mahsus ince demirlerin sağa sola gidip gelmesinden çıkan ses... Fakat bu muntazam hışırtı sinirlerimize dokunuyor, sanki vaziyetimizdeki çaresizliği her an hatırlatıyor gibi idi.

Nihayet o da birdenbire durdu. Arabanın içinde bir ses:

— Bu soğukta kakırdayacağız!.. dedi.

Yanımda oturan arkadaşım Nedim bana şunları söyledi:

— Haydi yollar otomobil için tehlikeli... Bari biz köye kadar yaya gitsek...

Otobüstekiler itiraz ettiler:

— Yaya mı?.. Otobüsün yürüyemediği yolda ayakla gitmek ha.. Hem siz dışarıdaki karı görmüyorsunuz galiba... Bu tipide iki adım atamazsınız...

Onlara ben cevap verdim:

— Köy yakınmış... Şoför öyle söylüyor...

— Siz şoföre bakmayın... Köye daha dünya kadar yol var... Sonra bu havada kurt sürüleri dağdan inmiştir yahu... Siz çıldırdınız mı?

Lâkin Nedim bunların hiç birini dinlemiyordu:

— Dört günden beri yolculuk ediyorum... Sırtım yatak yüzü görmedi. Sabaha kadar bu buz gibi otobüsün içinde kalırsam harabolurum. Kimse gitmese bile ben tekbaşıma yola çıkarım... diyordu.

Doğrusunu isterseniz ben de onun fikrinde idim. Otobüstekilerin uzun nasihatlerine rağmen nihayet her tarafımızı sarıp sarmaladık. Öyle ki başlarımız iki kocaman bohça haline geldi. Otobüsün kapısını açar açmaz karşılaştığımız rüzgâr insanı yere serecek kadar kuvvetli idi.

Biz her türlü zorluğu yenmeğe hazır, gözü pek iki kutup seyyahı cesareti ile yola koyulduk. Lâkin her adım attıkça otobüs yolcularının bize söyledikleri sözlerde ne derece haklı olduklarını anlıyorduk.

On beş dakika kadar yürüdük... Otobüsten ayrılmadan evvel arkadaşım köy yolu hakkında şoförden uzun uzun izahat almıştı. Bunun için ben bu iki kişilik seyyah kafilesinin idaresini tamamiyle ona bırakmıştım. Zaten ilerisini de pek gördüğüm yoktu. Tipi nefesimi bile kesecek derecede idi.

Nedim benden biraz ileride yürüyordu. Birbirimizi kaybetmemek için arasıra sesleniyorduk. Sırta geldiğimiz zaman tipi birdenbire son derecede şiddetlendi. Bir aralık üzerine bastığım kar yığını ayağımın altında kaydı. Muvazenemi kaybettim ve yuvarlandım... Evvelâ sırtüstü oturmuştum. Sonra da sanki altımda bir kızak varmış gibi epeyce kaydım. Şöyle kendimi toplayıp ayağa kalkacak oldum. Gene yuvarlandım. Bereket versin hiç bir yerime bir şey olmamıştı. Ayağa kalkarak:

— Nedim... Nedim!.. diye bağırmağa başladım. Sesime hiç kimse cevap vermedi. Her halde kaydığım ve yuvarlandığım yer küçük bir tepe olacaktı. Belki de ben şu esnada bu tepenin öteki tarafındaki başka bir yola düşmüştüm. Bu kar tipisi içinde, bilmediğim yollarda kaybolmak düşüncesi, beni soğuktan fazla titretti. Hem artık soğuğu bile duymaz olmuştum. Sağa sola mütemadiyen:

— Nedim... Nedim!.. diye bağırıyordum. Lâkin feryatlarım tamamiyle cevapsız kalıyordu.

Artık müthiş hakikat meydanda idi: Arkadaşımı kaybetmiştim!.. Bir an tekrar otobüse dönmek hatırıma geldi. Acaba bunun imkânı var mı idi? Durdum. Otobüsü bıraktığımız yolun cihetini tâyin etmek için uzun uzun düşündüm... Kabil değil... Artık hem gelişi güzel yürüyor, hem de: «Nedim!.. Nedim!..» diye sesleniyordum. Arasıra da «Süleyman!» diye bağırıyordum. Şoförümüzün ismi Süleymandı. Böylece belki üç saat, hattâ daha fazla yürüdüm. Bir müddet daha geçerse donacağımdan emindim. Artık her şeyden ümidimi kestiğim bir anda uzakta bir ışık farkettim. Evet, hayal meyal görünen bir pencere ışığı... Sonsuz bir sevinç ve derin bir yaşama hırsı ile ilerledim. Yakın görünmesine rağmen ışık epeyce uzakta idi. Zaman zaman kar tipisi şiddetlendikçe onu gözden kaybediyor, biraz sonra tekrar görüyordum. Nihayet iyiden iyiye yaklaştım. Bu bir kulübe idi. Ben yaklaştığım zaman bir takım köpek sesleri yükseldi. Aldırmadım. İlerledim. Köpekler işi azıtınca kulübenin kapısı açıldı. Dışarıya hafif bir aydınlık süzüldü. Bu ışıkta dökülen karlar yaldızlanmış gibi görünüyordu.

Açık kapının önünde beliren bir gölge, kalın sesle ve bozuk bir Türkçe ile seslendi:

— Kimdir o?..

Ben de bağırarak cevap verdim:

— Yolumu kaybettim... Buraların yabancısıyım...

Henüz yüzümü görmediğim adam köpekleri susturdu. Ben de kapıya yaklaştım.

Ev sahibi:

— İçeri girin... dedi.

Eşiğin önünde adamakıllı silkelendim. Zira kardan bir insan haline girmiştim. Ev sahibi altmışlık kartal suratlı bir adamdı ve ecnebiye benziyordu. Bir anda onun arkasında başka birinin olduğunu farkettim. Bu bir kadındı. Hem de genç bir kadın...

Lâkin beni en ziyade alâkadar eden şey buranın sıcaklığı idi. Kulübe çok geniş ve bir tek oda halinde idi. Köşede harıl harıl bir ocak yanıyordu. Alevlerin hareketleri yere vuruyordu. Kadın da ihtiyar gibi ecnebi bir şive ile konuşuyordu. Bana ocağın yanıbaşında bir yer gösterdi. Oturdum. İhtiyar sinirli ve mıymıntı bir adama benziyordu. Kadınsa tamamiyle aksi... Üstelik pek güzeldi. Pek cana yakındı. Bu kar tipisi içinde kaybolan kulübede bu ocak başı ve taze, güzel bir kadın çehresi o dakikada benim için cennetin tam tarifi idi...

Köşede kereveti andıran yerde bozulmuş bir yatak göze çarpıyordu. Belli idi ki ben gelmeden evvel yatmışlar ve uyumağa hazırlanmışlardı.

İlk gördüğüm zaman onları baba kız sanmıştım. Fakat sonra konuşmalarından böyle olmadığını anladım. Genç kadın adamın ya karısı, ya metresi idi.

Kadın bana ne kadar iltifat ediyorsa, erkek, sanki kendisini son derecede rahatsız etmişim gibi, suratını asıyordu. Genç kadın:

— Sizin karnınız açtır... diyerek bana çabucak bir yumurta pişirdi. Yemeğimi yerken konuşuyorduk. Adam civardaki bir maden şirketinde mütehassıs usta olarak çalışıyordu ve kadını «Mari» diye çağırıyordu. Benim «Soğukkuyular» köyüne gitmek istediğimi duydukları zaman ikisi de birer ıslık çaldılar ve:

— Tamamiyle aksi istikamette yürümüşsünüz... dediler.

Nihayet bana öteki köşedeki kereveti bir yatak serdiler. Teşekkür ettim. Lâkin bu kadının gözlerinde ne garip mânalar vardı... İhtiyar somurtuyordu. Fakat kadın ona hâkimdi. Işığı söndürdü. Ocak ta küllenmeğe başlamıştı. Yatağıma uzandım.

Bu garip macerayı düşünüyordum. İhtiyara kalsa belki bu müthiş tipide bile beni misafir etmek istemezdi. Aferin kadına... Fakat bu korkunç ve ihtiyar adamla, bu genç yaşında ve bu dağ başındaki kulübede yaşamak!..

Lâkin kadın bana dünya güzeli gibi göründü... Mesut ihtiyar!.. Ertesi sabah ihtiyar beni erkenden uyandırdı. Ve Soğukkuyular köyüne kadar getirdi... Ondan sonra bir daha «Mari» yi uzun zaman görmedim.

Rıfat hikâyesinin burasında sustu. Bizi epeyce üzdükten sonra şöyle devam etti:

— Geçenlerde Beyoğlunda bir sinemaya gitmiştim. Çok kalabalıktı. Bir kadının yanında boş bir yer gördüm. Müsaade istedim. Oturdum. Kadın birdenbire:

— Beni tanıyamadınız mı?. dedi.

Cevap verdim:

— Maalesef..

— Ben... Mari... Hani fırtınalı gece...

— Evet, evet, evet.. affedersiniz efendim...

Gülümsiyerek gözlerimin içine bakıyordu... Lâkin garip şey bu kadın şimdi hiç te bana güzel ve cazibeli görünmüyordu. Kocasını sordum:

— Ayrıldık, dedi, pek ihtiyardı canım...

Gene mânalı mânalı gülüyor, benim bazı şeyler söylememi âdeta bekliyor gibi idi. Lâkin hiç içimden gelmiyordu. Bu kadın o fırtına, kar tipisi, kulübe ve yalnızlık dekoru içinde harikulâde güzeldi. Fakat şimdi... Sinema devam ettikçe bana arkadaşsızlığından, Avrupaya memleketine gitmeden evvel İstanbulun biraz zevkini çıkarmak istediğinden bahsetti. Lâkin ben aldırmadım. Ve filim biter bitmez elini sıktım, ayrıldım..

Hikmet Feridun Es

Kauçuk ormanları

Brezilya ve Seylân müstesna, tamamen Japonların eline geçti

Şimdiki harb sunî kauçuğun ehemmiyetini pek ziyade arttırmıştır. Amerika hükûmeti sunî kauçuk yapmak için fabrikalar açmak üzere kongreden dört yüz küsur milyon dolarlık tahsisat almıştır.

Dünyada en çok kauçuk sarfeden memleket Amerikadır. Çünkü dünya otomobil istihsalâtının yarısından fazlasını bu memleket temin ediyor. Şimdiye kadar dünyanın başlıca tabii kauçuk istihsal mıntakaları bulunan Malaka yarımadası, Fransız Hindiçinisi ve Felemenk Hindistanı mahsulünün çoğunu Amerikaya göndermekte idi. Bu yerlerin Japonların eline düşmesi ve yolların kesilmesi üzerine Amerika için tabii kauçuk mıntakası olarak yalnız Brezilya kalmıştır. Fakat burada da kauçuk ancak son senelerde yetiştirilmeğe başlandığından hasılatı pek büyük değildir.

Kauçuğu İngilizler ilk defa Seylân adasında yetiştirmeğe başlamışlardır. Sonradan İngiliz Malakasında da yetiştirilmesine başlanmıştır. Daha sonra Hollandalılar da Şarkî Hint adalarında yetiştirmeğe girişmişlerdir. Şu kadar var ki buradaki kauçuk çiftlikleri de İngiliz sermayesile vücude getirilmiştir. Bu suretle bütün dünya kauçuk istihsalâtına Londra hâkim olmuştur. Lâkin sarfiyatın çoğu Amerikada yapılıyor.

Bütün dünya tabii kauçuk istihsalâtı senede 1,100,000 tondur. Bundan 500,000 tonu Amerikada sarfedilmektedir. Bundan sonra İngiltere gelir. Döviz kudreti olan diğer sanayi memleketleri de kauçuğun müşterisidirler. Fakat umumi harbden sonra döviz kuvveti pek azalmış olan Almanya ihtiyacını sunî kauçuk ile temin etmektedir.

Zaten geçen umumi harbde Almanya hariçten tabii kauçuk getirtmekte zorluk çektiğinden sunî kauçuk imali için burada bir çok tecrübeler yapılmıştı. Harbden sonra Almanya sunî kauçuk imalini genişletmiş ve bu tecrübelerden çok istifade etmiştir. Almanyada sunî kauçuk imali o kadar ilerlemiştir ki İngilizler İngilterede sunî kauçuk yapmağı düşünmüşlerdir. Hattâ parlâmentoda sunî kauçuk imali bir mesele olmuştur. Fakat hükûmet bütün dünya kauçuk istihsalinin yüzde doksanı İngilizlerin elinde bulunduğunu ileri sürerek bunun sunisini meydana getirmeğe ihtiyacı olmadığını bildirmiştir.

Amerikada ise yeni kauçuk namı altında bir zaman Dupreue müessesesi tarafından bazı maddeler yapılmıştır. Fakat bunlar umumi istihsalât yanında ehemmiyetsiz kalmıştır.

Ancak deniz yolları tehlikede kaldıktan sonra Amerika sunî kauçuk imaline ehemmiyet vermiştir. Yukarıda zikredilen tahsisat ile devlet namına dört büyük sunî kauçuk fabrikası kurulacaktır.

Amerikadaki kauçuk stokları memleketin dokuz ilâ on beş aylık ihtiyacını karşılayacak miktardadır. İngiliz Malakasının senelik kauçuk mahsulü 550,000 tondur. Felemenk Hindistanı istihsali de 450,000 tondur. Seylân, Hindiçinî ve Siyam'ın kauçuk istihsali yüz bin tondan fazladır. Şimdi bütün bu memleketler Siyam müstesna Japonların kontrolü altındadır. Bu suretle Japonlar, Brezilya ve Seylân müstesna, bütün dünya kauçuk membalarını ellerine geçirmişlerdir.

«AKŞAM» neşriyatı

MUHTELİF ESERLER

	Kuruş
Kadın asker olursa Necdet Rüştü	50
İtalyadan Amerikaya nasıl uçtular M. Saffet	35
İttihad ve Terakki tarihinde esrar perdesi: Yakup Cemil niçin ve nasıl öldürüldü M. Ragıb	150
Edebî hatıralar Hüseyin Cahid	60
Hikâyeler, şiirler, hicivler ve saire Fazıl Ahmed	80

25 kuruşa tam bir roman serisi

Dipsiz kuyu	Vâ-Nû	25
Pempe pırlanta	Vâ-Nû	25
İki cinaye: gecesi Hikmet Feridun		25
Karacaahmedin esrarı	Vâ-Nû	25
Kardeş katili	Vâ-Nû	25

Tevzi yeri: AKŞAM matbaası

«AKŞAM» karilerine mahsus yüzde 20 tenzilât kuponu

SİNGAPUR KORSANLARI

Tefrika No. 37 Yazan: İSKENDER F. SERTELLİ

Bu sırada uzaktan akseden fillerin bağrışmaları duyuldu. Şinagon sordu:

— Bu sesler nedir?

— Kava - Muranın adamlariyle dövüşmeğe giden filler...

Şinagon ellerini uzatarak:

— Tanrım, sen Kava - Murayı koru! — diye yalvarmağa başladı — O, bir senden, bir de fillerden korkardı. Yokohamada birkaç fil öldürttüğü için, şimdi bütün filler ona düşman olmuştur.

Şamama gülüyordu:

— Haydi, duanı bitir.. şimdi köylüler neredeyse Kava - Murayı yakalayıp buraya getirecekler.

Şamama gerçekten çobana bir hayli para vermiş ve korsanlar kaçışmağa başladığı zaman Kava - Muranın yalnız olarak yakalanıp eve getirilmesini söylemişti. Şamama bu iş için bütün köylüleri memnun edecekti. Şamamanın paradan yana kaygısı yoktu.

Fakat, çoban döndüğü zaman korsanların korkup kaçtıklarını ve Kava - Muranın ele geçirilemediğini söyledi.

Şamama hiddetlendi:

— Eyvah.. düşmanım ayağiyle buraya kadar gelmişken kaçtı.. ne yazık.

Şinagon sevindi:

— Tanrım.. hamdolsun sana. Onu da, beni de kurtardın.

Şamama bağırdı:

— Seni işiten Tanrının kulağı nerede acaba? O, benim dileklerimi neden dinlemiyor da senin istediğini yapıyor?!

***

Kava - Muranın köyden dönüşü

Kava - Mura zaten köyde ne karısının izini bulabilmişti, ne de Şamamanın. Fillerle karşılaşınca:

— Burada da siyogonların adamları var. Bizim köye geldiğimizi istemiyorlar. Haydi dönelim, dedi.

Köyden döndüler. Kava - Muranın durumu çok güçleşmişti. Hem karısı hem de paralar elden gitmiş bulunuyordu. Yolda gelirken, Kava - Murayı seven adamlarından biri:

— Ne düşünüyorsun, Kava - Mura? dedi. Yamadanın istediği parayı ben sana kolayca bulabilirim.

Kava - Muranın yüzü güldü:

— Nasıl bulabilirsin?

— Şehre giderken etraftaki siyogon sayfiyelerini basalım.. ne kadar paraları varsa alıp gidelim.

— Fena bir fikir değil. Fakat onlar paralarını sakladılarsa..

— Saklamış olsalar bile gene kendi köşklerinin içindedir. Kolayca buluruz.

Korsanlar yollarını değiştirdiler..

Atlarını sayflyelere doğru sürdüler.

Yukarıdaki haberi veren korsan, tepede görünen büyük bir köşkü göstererek:

— İşte, dedi, burada çok zengin ve müstebit bir adam oturur. Bu adam o kadar zalimdir ki, köşkünün bahçesindeki hususi mezarlıkta belki yüzden çok cariye mezarı vardır.

Kava - Mura bu sözlerden bir şey anlıyamadı:

— Ölen cariyelerini kendi köşkünün bahçesine mi gömüyor?

— Kendi öldürdüğü cariyeleri gömüyor. Bu adamın ne kadar canavar ruhlu bir mahlûk olduğunu şimdiye kadar benden başka bilen yoktur. O hoşlanmadığı cariyeleri kendi saçlariyle boğdurur ve bahçedeki mezarlığa gömdürür. Evinde daima elliden fazla cariye bulunur. Vaktiyle benim sevdiğim bir kızı bile onun köşküne kaçırmışlardı.

— Sonra onu da boğmuş mu?

— Bilmiyorum. O zamandanberi hiç bir haber alamadım. İhtilâl büyüse her tarafı işgal etsek te sevgilimi bulsam diye dua ediyordum. Şimdi fırsat düştü. Eğer onun köşküne kolayca girebilirsek, sen paralara kavuşursun, ben de belki sevgilimi bulabilirim.

Kava - Mura düşünmeğe başladı:

— Bütün Japon milleti nihayet «Mukaddes kılıç» ın etrafında toplanacak.. ve bu suretle derebeylikleri saltanatı nihayet bulacak. Bizim vazifemiz, milletin içine yayılıp ortalığı fesada veren bu gibi siyogon yardakçılarını yakalayıp ipe çekmek, yahut kılıçtan geçirmektir. Bunu yapmak için ufak tereddüde bile lüzum yoktur. Hemen köşkü sarar, herifi yakalarız.. paraları da alıp gemiye götürürüz.

Korsanlar hep birden coşkun bir sesle bağırdılar:

— Kava - Muranın «öl!» dediği yerde ölmeğe hazırız. Haydi sürelim atlarımızı..

★

Köşkü sardıkları zaman, Kava - Muraya bu köşk hakkında malûmat veren korsan Taşu at üstünde, bir arkadaşına şunları anlatıyordu:

— Sevgilimi bu köşke kaçırdıkları tarih üzerinden tamam beş yıl geçti. Onu hâlâ unutmuyorum.. ve ona kavuşmak ümidiyle yanıyorum. Birbirimizle sözleşmiştik: Ne o bir erkeğin yüzüne bakacaktı; ne de ben bir kadına. Ben, sözümde hâlâ duruyorum; şimdiye kadar hiç bir kadının yüzüne bakmadım. Hattâ Yokohamadaki meyhanelere ve afyon hücrelerine gittiğim zaman bile, oralardaki «çam sakızları» na iltifat etmedim. Yakama yapışmak istiyenleri sinek koğar gibi koğdum. Fakat o, eminim ki sözünde duramamıştır. Prens «Nahi» nin akrabası olan bu adam onu beş yıl içinde elbette ve kimbilir kaç kere kucaklamıştır.

— Sana söz verdiyse ve sözünde durmak istediyse, siyogona teslim olmadığı için, o da öteki cariyeler gibi boğulmuş olsa gerektir.

— Bu ihtimallere rağmen içimde sarsılmıyan bir ümit var: Yüreğim, ona kavuşacakmışım gibi çarpıyor. Gözlerim her yerde onun hayalini görüyor. İşte, şimdi bile kulağımda onun sesini duyuyorum; bana: «Çabuk gel.. beni bu canavarın elinden kurtar!» diye haykırıyor.

— Haydi sen de... Budala! Öyle bir mezbahada, beş yıl, kurban sıra bekler mi? Kemikleri bile çürümüştür onun şimdi mezarda..

***

Boğulan cariyeler mezarlığında..

Şimu'nun köşkünde büyük mukavemet görmediler. Kava - Mura burada da cesaret ve meharetini gösterdi. Kapıyı kırarak içeriye girdikleri zaman, köşk sahibi kaçmağa hazırlanıyordu. Fakat buna muvaffak olamadı ve köşkte Kava - Mura ile karşılaşınca:

— Memleketi haydutlar istilâ ediyor..

Diye haykırdı. Bu, Şimunun son sözü oldu.

Kava - Mura kılıcını çekti:

— Paralarını nereye sakladın?

Diye sordu. Her müstebit gibi, Şimu da kuvvet karşısında korkmuştu:

— İşte, şu dolabın içinde..

Dedi. Korsanlar dolabı açtılar, paraları buldular.

Bundan sonra köşkte bulunan yedi erkek uşakla beraber Şimu'yu yakalayıp bir bodruma attılar.

Cariyeler üst kattaki odalarda bağrışıyorlardı:

— Bizim suçumuz yok.. Allah aşkına bize dokunmayın! Bizi öldürmeyin!

Kava - Mura, korsan Taşu ile birlikte üst kata çıktı.

Cariyeler Şimunun bodruma atıldığını anlayınca şaşırdılar. Müstebit ve zalim siyogonların günün birinde böyle bir felâketle karşılaşacağı kimsenin aklından bile geçmezdi.

(Arkası var)

PERİLİ KONAK

Tefrika No. 56 Çeviren: AHMET HİLÂLİ

Ağzımdan çıkan hayret nidasını boğmağa çalışarak yanımda yürüyen sir Henry'ye parmağımla göstereceğim anda, meçhul şahıs tepenin zirvesinde kayboluverdi. Sir Henry onu görememişti.

Solgun ay ışığı, tepenin zirvesini hâlâ aydınlatıyordu. Fakat tepede o esrarengiz şahıs, artık görünmüyordu.

Ne oldu, nereye gitti bilmiyorum. Bu muammayı halletmek için o tepeye gitmek ve bozkırın bu taraflarını araştırmak istedim. Fakat tepe, bulunduğumuz yerden çok uzakta bulunduğu ve Selden'i takip esnasında uğradığımız muvaffakıyetsizliği hatırladığımı için bu hevesten vazgeçtim ve yol arkadaşıma da bu niyetimden hiç bahsetmedim.

Bu meçhul adam kimdi? Gecenin geç saatinde orada ne arıyordu? Halkın dilinde dolaşan efsaneye göre, geceleri bozkırda dolaşan ve biraz evvel müthiş ulumalarını dehşetle işittiğimiz Baskervillerin korkunç kara köpeğinden korkmuyor mu?

Zavallı dostum, ailesi efradının feci âkıbetini kendisine hatırlatan o korkunç ve tüyler ürpertici ulumaların tesirinden hâlâ kurtulamamıştı. Sir Henry'nin bozkırda yeni maceralara atılmak istemiyeceğini hissediyordum.

Bereket versin sir Henry, tepede duran o esrarengiz şahsı görmemiş, benim onu anızın görür görmez, duyduğum heyecan ve dehşeti tatmamıştı. Yoksa sinirleri daha fazla gevşiyecek, cesaret ve metaneti tamamile sarsılacaktı.

Konağa doğru yolumuza devam ederken, kendi kendime bu esrarengiz hâdisenin izahını arıyor ve:

— Belki de tepede gördüğüm şahıs, firari Selden'in izini bulmak için bozkırın hâkim yerlerine yerleştirilmiş olan gözetleyici memurlardan biridir, diyordum.

Fakat bu izah, zahiren mâkul ve mantıki görünmekle beraber, beni tatmin edemiyor, endişelerimi gideremiyordu. Benliğimi saran kablelvuku bir his, bu adamın etrafı gözetlemeğe ve firari haydudu yakalamağa memur olan polislerden biri olmadığını bana söylüyordu.

Her halde, bu meseleyi aydınlatmağa çalışacağım. Yarın sabahtan itibaren faaliyete geçeceğim.

Bugün Princetown hapishanesi müdürüne bir mektup yazarak haftalardanberi aranan firari Selden'in saklandığı yeri bildirdik.

Fakat ne yazık ki, biz haydudu kendi elimizle yakalıyamadık. Sir Henry, dün geceki muvaffakıyetsizlikten, son derece müteessir bulunuyor. Kendisini teselli için sarfettiğim bütün gayretler de boşa gidiyor.

Ben de onun kadar müteeessir olmakla beraber, arkadaşımı daha fazla kaygılandırmamak için, dün geceki acı ve utandırıcı muvaffakıyetsizliğe ehemmiyet vermemiş gibi görünüyorum.

Azizim Holmes, raporumun bu kadar uzun ve tafsilâtlı olmasından şikâyet edeceğinizi zannetmiyorum. Vakıa raporumda asıl mesele ile doğrudan doğruya ilgili görünmiyen lüzumsuz birçok tafsilât vardır. Bununla beraber, burada cereyan eden en küçük hâdiselerden bile malûmatınız bulunması icabttiği kanaatinde bulunuyorum. Bu mülâhaza ile en küçük teferruatı bile size bildirmeği ihmal etmedim. Siz bu uzun ve tafsilâtlı raporu okuduktan sonra enteresan bulacağınız noktaları ayırır ve bana münasip göreceğiniz direktifleri verirsiniz.

Aacaba muammanın halline doğru, adım atabildim mi? Ben, hiç olmazsa Barrymoor'a ait noktaları aydınlattığım kanaatindeyim. Çünkü konak uşağının hangi sebeplerin sevk ve tesirile geceleri konağın içinde elinde mum olduğu halde dolaştığını biliyoruz.

Yalnız bozkır, hâlâ esrarını muhafaza ediyor. Belki bundan sonra size göndereceğim raporlarda bozkırın esrarı ve esrarengiz şahsiyetleri hakkında bazı malûmat verebileceğim.

Fikrimce en doğru hareket, bir an evvel buraya gelmenizdir. Her halde önümüzdeki günler zarfında, size yeni tafsilât vereceğimi ümidediyorum.»

***

Şimdiye kadar mesai arkadaşım Scherlock Holmes'e gönderdiğim gündelik raporların ancak bazı kısımlarını nakletmiştim. Fakat bugün bizi uzun zamandanberi işgal eden muammanın öyle can alacak bir noktasına vardık ki, bu usulü bırakmağa ve günü gününe tuttuğum hâtırat defterimin yardımile, şahsi intibalarımı da yazmağa karar verdim.

Bu şahsi hâtıralarım içinde yaşadığımız heyecanlı hâdise ve vakaları daha canlı bir surette tasvir edecek. Hâtıralarımı Selden'in bozkırda takibe çıktığımız gecenin sabahından itibaren yazmağa başlıyorum.

Sözlerimde hiçbir mübalâğa yoktur. Hâdiseleri, tarih sırasını muhafaza ederek yazıyorum:

16 ilkteşrin — Kasvetli ve sisli bir gün... Tabiatin bu ağır havası, ruhumuza ve benliğimize dokunuyor.

Gök yüzü kalın ve koyu bulutlarla örtülü... Arasıra hava açılıyor, ve bozkırın dalgalı kıvrımları gözlerimizin önüne seriliveriyor.

Dün gece bardaktan boşanırcasına yağan şiddetli yağmurlardan, bozkırın çukur yerlerinde gölcükler peyda oldu.

Konağın içinde ve dışında her şey, ruha kasvet ve bezginlik veriyor.

Sir Henry, hâlâ evvelki gecenin heyecan ve korkularından yakasını sıyıramadı. Konağın bir koltuğunda büzülmüş oturuyor; her hal ve hareketi müthiş bir endişenin tesiri altında bulunduğunu gösteriyor.

Delikanlının ağzını bıçak açmıyor, onu neşelendirmek için sarfettiğim bütün gayretler hiçbir netice vermedi.

Delikanlının bu can sıkıntısı bana da bulaştı.

Bende de esrarengiz bir tehlikenin tehdidi altında bulunduğumuza dair bir his hüküm sürüyor. Bu tehlike nereden ve ne zaman gelecek? Bilmiyorum. Fakat bende bu tehlikenin etrafımızda dolaştığına dair bir kanaat var.

Bu korku ve endişe bana nereden geliyor? Tayin edemiyorum. Konağın içinde her şey yerli yerinde. Bütün emniyet ve ihtiyat tedbirlerini en ufak teferruatına kadar almağı ihmal etmedik.

Fakat buna rağmen kalbim huzur ve emniyette değil. Korkuyorum. Belki bu sözlerim sizi güldürecek.

(Arkası var)

BRİÇ

Kontrakt briç

MEŞHUR ELLER

El No. 18

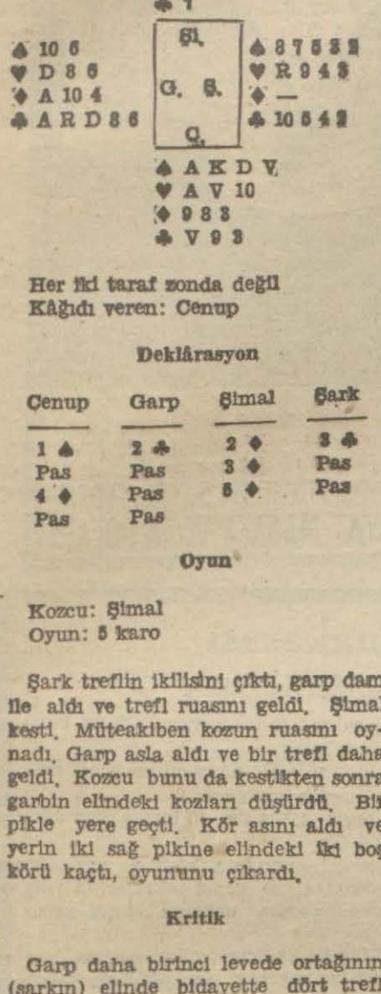

Her iki taraf zonda değil
Kâğıdı veren: Cenup

Deklârasyon

Cenup	Garp	Şimal	Şark
1 ♠	2 ♣	2 ♦	3 ♣
Pas	Pas	3 ♦	Pas
4 ♦	Pas	5 ♦	Pas
Pas	Pas		

Oyun

Kozcu: Şimal
Oyun: 5 karo

Şark treflin ikilisini çıktı, garp dam ile aldı ve trefl ruasını geldi. Şimal kesti. Müteakiben kozun ruasını oynadı. Garp asla aldı ve bir trefl daha geldi. Kozcu bunu da kestikten sonra garbin elindeki kozları düşürdü. Bir pikle yere geçti. Kör asını aldı ve yerin iki sağ pikine elindeki iki boş körü kaçtı, oyununu çıkardı.

Kritik

Garp daha birinci levede ortağının (şarkın) elinde bidayette dört trefl bulunduğuna katiyetle emin olabilir. (Şark ortağının treflini tutmuş ve ikiliyi çıkmıştır. Elde ortağın söylediği kozdan dört boş bulunursa uzunluğu anlatmak için en büyüğü yerine en ufak çıkılır). Binaenaleyh şimalin elinde birden fazla trefl yok demektir. Her ne kadar deklârarı kesmeğe icbar etmek suretiyle zorlamak ekseriya iyi bir hareket ise de bu vaziyette zorlamağ gitmek doğru değildir. Zira şimal piki inkâr etmiş olduğundan bu renkte pek kısa demektir ve yerin pik onorlarına kör kaçabilir.

Kozun ası garptadır ve yalnız iki piki vardır. Şu halde körden bir leve alırsa oyunu kurtarabilir. Körün ruası şarkta ise — ki pek muhtemeldir — kozcuyu içeri atmak imkânı elde edilmiş olur. Şu halde garp birinci leveyi trefl damı ile aldıktan sonra trefle devam etmeyip bir kör gelmelidir. Kozcu bu körü yerden asla alır ve bir koz gelir. Garp asla tutar ve bir kör daha oynar. Bu suretle şimal beş karoyu yapamaz ve içeri girer.

Askerlik işleri

Beyoğlu yerli askerlik şubesinden:

Aşağıda sınıfı, rütbesi, adı ve kayıt numarası yazılı Yd. Sb. ların acele şubeye müracaatları ilân olunur.

Kur. Yzb. Tevfik oğlu Ekrem (325-21), P. Yzb. Mehmet oğlu muhittin (333-413), P. Atğm. Hatemi oğlu Adnan Hatemi (18256), P. Atğm. İbrahim oğlu Mehmet Safi (336-163), P. Atğm. Emin oğlu Mehmet Ali (19929), P. Atğm. Mehmet oğlu Ali Cafer (38025), P. Atğm. Halil oğlu Salih Eşref (18302), P. Atğm. Abdülkerim oğlu Adil (333-423), P. Atğm. Hasip oğlu Şeriş Ali (31986), P. Atğm. Ziya (paşa) oğlu Pertev (16148), P. Atğm. Hayri oğlu Burhanettin (37453), P. Atğm. Abdülkadir oğlu Hüseyin Haki (16278), P. Atğm. Hüseyin oğlu İsmail Hakkı (13479), P. Atğm. Sami oğlu Aziz (15082), P. Atğm. Rıza oğlu Münir (13629), P. Atğm. Meh. Ömer oğlu Mehmet Hasan (20508), P. Atğm. Selim oğlu İsmail (40893).

AKŞAM

Abone bedeli

	Türkiye	Ecnebi
Senelik	1400 kuruş	2700 kuruş
6 Aylık	750 »	1450 »
3 Aylık	400 »	800 »
1 Aylık	150 »	»

Posta ittihadına dahil olmıyan ecnebi memleketler: Senelliği: 3600, altı aylığı 1900, üç aylığı 1000 kuruştur.

Telefonlarımız Başmuharrir: 20565
Yazı işleri: 20765 — İdare: 20681
Müdür: 20497

Reblülâhır 25 — Hıdrellez 6

	İm.	Gü.	Öğ.	İkİ.	Ak.	Yat.
S.						
E.	7,30	9,32	4,56	8,50	12,00	1,48
Va.	3,45	5,47	13,10	17,06	20,15	22,03

İdarehane Babıâli civarı
Acımusluk sokak No. 13.

AKŞAMIN KÜÇÜK İLANLARI

1 — İŞ ARIYANLAR

İNGİLİZCESİ KUVVETLİ — Telâffuzu güzel matmazel, haftanın 3 - 4 günü öğretmen, mürebbiye veya bir bayana arkadaş olarak iş talibindedir. Ciddi teklifler Akşam (B.R.T.) rümuzuna — 1

YAZIHANDE — Kâtip ve evrak memuru gibi çalıştım, elimde bonservisim vardır. Bir yazıhanede çalışmak istiyorum. İstiyenler Akşam'da (P) rümuzuna müracaatları.

DİZEL MOTÖRLERİ — Mütehassıs tamircisi ve montör makinist torna kaynak ve tesviye işlerini mükemmelen yapar taşraya da gidebilir. Akşam'da (Arslan) rümuzuna mektupla müracaat.

TÜRKÇE, ALMANCA, İNGİLİZCE, FRANSIZCA — Dört lisana vâkıf tecrübeli mütercim, muhabere memuru ve muhasip vazife aramaktadır. Müracaat: Akşam gazetesi «Mütercim». — 1

İYİ ESKİ TÜRKÇE — Ve daktilo bilen bir bayan iş aramaktadır. Taşrada dahi vazife kabul eder. Akşamda «M. Ç.» rümuzuna müracaat. — 1

ELEN BİR BAYAN — İstanbul dahilinde yalnız yaşlı bir bayın ev işini görebilir; taşraya gitmez; ciddi tekliflerin sarih adreslerile Akşamda «LE» rümuzuna mektupla müracaat. — 1

BİR GENÇ İŞ ARIYOR — Orta derece tahsili olan bütün gün çalışmak üzere münasip iş arıyor. Akşam'da (C.R) rümuzuna mektupla müracaat.

YÜKSEK TİCARET MEKTEBİNE DEVAM EDEN — Bir genç öğleden sonra çalışmak üzere müesseselerin birinde münasip iş arıyro. Taliplerin Akşam gazetesinde Ş. M. rümuzuna mektup göndermeleri. — 2

2 — İŞÇİ ARIYANLAR

ŞOFÖR ARANIYOR — Kamyonlarda ve inşaat işlerinde çalışmış tecrübeli şoförlere ihtiyaç vardır. Saat 12 - 13 ve 17 -18 arası Galata Billûr sokak Taptas handa Asım Yolaça müracaat.

İKİ SATICI ARIYORUM — Tuhafiye ve aktariye malları kazalara satış etmek üzere saat 2 de bulunurum Beşiktaş Millî Piyango Yıldız gişesine müracaat.

ADANADA — Alâtı ziraiye ve yedek parça yapan bir atölyede çalışmak isteyen bir şefe ihtiyaç vardır. Askerlikle ilgili olmaması lâzımdır. İki fotograf ve istiyeceği ücreti hamil bir mektupla Adana Demirişe müracaat edilmesi. — 2

USTA DOKUMACI VE MASURACI ARIYORUZ — Akşam'da ARC adresine yazı ile müracaat.

BAŞ HEMŞİRE VE HASTABAKICILARA — Kadın ve erkek hademeye ihtiyaç vardır. İsteklilerin Taksim bahçe karşısında Taksim Vakıf hastanesine müracaatları.

YÜKSEK MÜHENDİS VE FEN MEMURU ARANIYOR — İzmir civarında su işleri Şantiyesinde etüt ve aplikasyon işlerinde çalışmak üzere tecrübeli bir yüksek mühendis ve bir fen memuruna ihtiyaç vardır. Talip olanların vesaiki ile birlikte: Galatada Selânik Bankası üstünde (74 - 76) numaralı yazıhaneye müracaatları. — 1

TESVİYECİ ARANIYOR — Makine işlerinde çalışmış tecrübeli bir tesviyeciye ihtiyaç vardır. İsteklilerin bonservisilerile, Cankurtaran, Ahırkapı caddesinde No. 1 Temiziş Fabrikasına müracaatları.

ALATURKA VE ALAFRANGA — Yemek pişirmesini bilen bir Türk bayana ihtiyaç vardır. Arzu edenlerin her gün sabah saat 9 dan 11 e kadar Tahtakale caddesi 96 No. kundura boya imalâthanesinde Mehmet Nuriye müracaatları. — 2

ACELE BİR DAKTİLO ARANIYOR— Türk olması ve almanca bilmesi şarttır. (T. A.) rümuzu altında kısa tercümei hal ile birlikte 176 Posta kutusuna almanca yazılacak mektupla müracaat. — 1

İYİ TÜRKÇE — Ve biraz daktilo bilen bir bayana ihtiyaç vardır. Bankalar caddesi Bahtiyar han No. 21. Tel:49007. — 1

ROMANYADA — Bükreşte çalışmak üzere bir kadın hizmetçi (fam dö şambr) aranıyor. Türk vatandaşı olması, çalıştığı yerlerden bonservisleri bulunması veya muteber kefil vermesi şarttır. Şişli Osmanbey Rumeli caddesi (Afitap) apartımanı 3 No. ya müracaat. — 4

ŞİŞLİ ŞİFA YURDU — Ameliyathane hemşiresi istiyor. — 1

YALNIZ BİR BAYIN — Ev işlerini idare edecek Türk - Elen bir bayan aranmaktadır. Arzu edenler sarih adreslerile Akşamda «Bay» remzine mektup yazmaları. — 1

DÜZ MAKİNE — Ve el dikişi işçileri aranıyor. Şerait çok ehvendir. Akşam'da Triko rümuzuna müracaat. — 1

SAĞICI ÇOBAN VE YANAŞMA ARANIYOR — Aylıktan başka bol yiyeceği de çiftliğe ait olmak üzere bir manda ve inek sağıcısı ile bir yanaşma aranıyor. Yalovada Salâhattin Bey çiftliğine müracaat. — 3

FOTOGRAF İŞÇİSİ ARANIYOR — Daimi veya tatil günleri hariçte resim çekecek, lâboratuar işlerinde çalışacak tecrübeli (10) fotografçıya ihtiyaç vardır. Taliplerin 17/5/942 pazar günü görüşmek üzere Floryada Foto Plâj atelyesine müracaatları. — 1

3 — SATILIK EŞYA

KAMYON ARANIYOR — Muhtelif model, lâstikli lâstiksiz iyi halde satılık kamyonları bulunanların Galata Billûr sokak Taptas han No. 16 - 17 de Asım Yolaça her gün 12 - 13 ve 17 - 18 arası müracaatları.

SATILIK EL TEZGÂHLARI — Gücü, tarak ve çerçiveleri tamam işler halde dört adet yeni el tezgâhı satılıktır. Galata Perşembepazar Hazar han 5 numaraya müracaat. Telefon: 40696.

SATILIK — Buz dolap ve havuzları. Arzu ettiğinizden çok güzeldir. Saraç hanebaşında bahçeli mahallebici. Tel: 21607.

1000 LİRAYA — Satılık Alman piyanosu, Carl Hintze Hofile Ferant Berlin çok tatlı bir sese maliktir. Kadıköy Mühürdar caddesi Tuğlacı Emin bey sokak Dizdar apartıman No. 1

ARJANTE RÖNAR — Fevkalâde Kanada malı, katiyen kullanılmamış. Mağaza fiatinden 50 lira noksanına. Beyoğlu, Faikpaşa cad. Stil apart. No. 2. Telefon: 41353. — 1

SATILIK SİNEMA MAKİNESİ — Yeni vaziyette komple bir seyyar sinema makinesi acele satılık veya yazlık için kiraya verilecektir. Bahçesi olanlarla da müşterek çalışılır. Beyoğlu İstiklâl caddesi 75. Telefon: 42418

SATILIK KAZİNO EŞYASI — 180 demir masa, 900 ağaç sandalya ve 200 tahta masa iyi bir halde satılıktır. Kadıköy İskele kahvesi müsteciri Hamzaya müracaat. —

SATILIK KOTRA — 8 M. boyunda 2 M. eninde, ikisi baş altında olmak üzere dört yataklı ve arnda yelkenlidir. Bütün teferrüatı tamam ve yenidir. Tafsilât için 80774 No. ya telefon edilmesi. — 1

TAKSİ ARANIYOR — Lâstikleri yenice olmak şartile az kullanılmış ve tercihan Amerikan markalı son modellerde bir taksi iyi fiatle alınacaktır. 24674 numaraya telefon edilmesi. — 1

BİSİKLET — Kız veya erkek bisikleti satmak isteyenlerin Taksimde Stadyom karşısında Lâmartin caddesinde Pertev Ap. altındaki kunduracı Hüseyine mektup veya şifahen müracaat. —

SATILIK ARABA — Tek ve çift koşulur, temiz boyalı Brik İstanbul İş Bankası karşısında Malûl Cemal gişesine müracaat. —

TEKUMETRE ARANIYOR — Ellerinde grat taksimatlı tekumetresi olup da satmak isteyenlerin makinenin cins ve taksimatını ve fiatini mektupla 4 üncü Vakıf Han Zemin Kat No. 10 Saim Par'a bildirmeleri.

SATILIK KAZAN — İki adet müstamel fabrika kazanı satılıktır. Her birinin kutru 1,50 metre, uzunluğu 5,50 metre. Posta kutusu No. 545 veya telefon 24070 numaraya müracaat. — 4

SATILIK OTOMOBİL — 938 model spesiyal opel az kullanılmış beş lâstik yeni; her gün öğleden evvel (41985) de Mimar Mehmet Aliye müracaat. — 1

SATILIK BUZ DOLABI — General Elektrik marka Lâleli Ordu caddesi No. 288 bakkal dükkânına müracaat. — 1

SATILIK AKORDEON VE KOMPLE CAZ TAKIMI — 80 Basli Hohner marka akordeon verdi 2 ile caz Beşiktaş tramvay caddesi 73 Lûtfi. — 2

4 — Kiralık - Satılık

SATILIK VİLLÂ — Şişli Büyükdere caddesi Zincirlikuyuda, Betonarme elektrik, su, banyosu vardır. 3058 metre arazi 85 metre asfalt üzerinde cephesi, garaj, ahır önde gazinosu, 80 metre çiçek camekânı. Bahçede müteaddit çeşmeler muhtelif çiçek ve güller hey'etile satılıktır. İş Bankası karşısında Malûl Cemal Gişesine müracaat mutavassıt kabul olunmaz. — 4

YAKACIK'TA — Koru yolunda bay Cemal ailesine ait köşk kiralık ve satılıktır. İçindekilere müracaat. — 3

1,000 LİRADAN 1,000,000 LİRAYA KADAR — Muhtelif yerlerde muhtelif kıymetlerde satılık ev, dükkân, han, apartıman, pasaj, yalı, villâ, arazi, arsa, çiftlik, hamam ve saire gibi emlâk almak ve satmak, işletmek istiyenlerin Selek Türk Emlâk Bürosu, Galata Ömer Abit han ikinci kat No. 23 telefon 42368. — 16

SATILIK EV — Kadıköyünün havadar bir yerinde, denize fevkalâde nezareti bulunan bahçeli konforlu iki daireli yarım kâgir ev acele satılıktır. Görmek için İkbaliye Hamiyet sokak No. 36. Görüşmek için; 20475 telefonla.

SATILIK MÜHİM ARSA — Moda'da deniz kenarında 3 tarafı cadde, deniz cephesi 38 metre derinliği 37 metre, etrafı beton duvar ve demir parmaklıkla çevrili arsa toptan satılıktır, mütavassıt kabul olunmaz. Adres: Moda burnu No. 22. Telefon: 60118 — 9

ÜSKÜDAR — Paşakapı Fıstıklı mektebi altında köşe başında üç yüz seksen metre murabbaında denize hâkim ve nezareti fevkalâdesi olan bir arsa satılıktır. Taliplerin Üsküdarda İskele caddesinde 23 No. da kuru kahveci Nuri Yucadala müracaatları.

KİRALIK EV — Taksim ile Harbiye arasında 8 odalı bahçeli ve denize nezaretli bir ev eşyalı veya eşyasız bütün sene için kiralıktır. Kalorifer ve telefonu vardır. İstanbul posta kutusu 176 ya «Ev» adresiyle yazılması.

KİRALIK EV ARANIYOR — Feneryolu, Suadiye, Bostancı, Yeşilköy, Bakırköy taraflarında vesaiti nakliyeye yakın, her türlü konforu mevcut müstakil mobilyalı dört ay için küçük bir ev isteniyor. Mevkii ve kira bedeli hakkında tafsilâtlı mektupla İstanbul 757 posta kutusuna müracaat. — 1

SATILIK ARSA — Çiftehavuzlarda tramvaya 3 dakika, denize manzarası olan cephesi 22,50, derinlik 38 metre. İzahat almak için her gün saat 14 ten 17 ye kadar, 60682 bay Kâmirana müracaat. — 1

BÜYÜK FIRSAT — Bursada Kükürtlü ve Kaynarca kaplıcaları arasında kâin suyu muhtevi 3211 metre murabbaındaki arsa satılıktır. İstiyenlerin Galata Rıhtım boyunda 33 numaralı Kalaycıoğlu Han 1 inci katta ve 40493 telefon numarasına müracaatları. — 2

SATILIK APARTIMAN — Cağaloğlu Kapalı Fırın,da 17 numaralı 5 katlı ve Himayei Etfal sokağında dört katlı apartıman satılıktır. Bebekte Kollejde bay Hüseyin Pektaşa müracaat. — 1

KİRALIK — Erenköy Santral caddesi 12/2 No. elektrik, su, havagazı, 4 oda, meyvalı bahçeli müstakil köşk kiralıktır. Öğleye kadar Tel. 44755. — 1

SATILIK TÜTÜNCÜ DÜKKÂNI — Galata Necatibey caddesi 27 numaralı, Bebek tramvay durak yerindeki dükkân devren satılıktır. İçindekilere müracaat — 1

ARANIYOR — 25-30 bin liraya kadar bir çiftlik, İstanbul cihetinde 50 bin liraya kadar apartıman satacaklar Adalet hanı (Heriş) e müracaat.

SATILIK APARTIMAN VESAİRE — İstanbul, Beyoğlu, Beşiktaş, Kadıköy ve Bostancıda en güzel, mütena yerlerde apartıman, arsa, dükkân ve akarlar satılıktır. Kadıköy Moda caddesi 104 numarada Emlâkevi Naci Azere müracaatları. — 7

KİRALIK GAZİNO — Kalamış vapur iskelesinin deniz üzerinde en güzel bir noktası gazino için kiraya verilecektir. Müracaat: Kalamış vapur iskelesi çımacısı Hüsnü. — 1

SATILIK KÂGİR BİNA — Denize bakar 4 katlı mükemmel techizatlı terkos ve elektrik tesisatı vardır. Adres: Yüksekkaldırım Zürafa sokak No. 15. — 1

FIRSAT — Suadiyede denize yarım dakika mesafede içinde müteaddit çam ve meyva ağaçları bulunan 4 dönüm kabili ifraz bir arsa satılıktır. Bankalar caddesi Bahtiyar han No. 21. Tel: 49007. — 1

SATILIK ARSALAR — Erenköy tren istasyonuna 7 dakika mesafede, içinde taze bağı ve müteaddit meyva ağaçları, kuyusu bulunan 3,5 dönüm den iki arsa satılıktır. Bankalar caddesi Bahtiyar han No. No. 21 Tel: 49007. — 1

SUADİYEDE SATILIK YALI — Suadiyede içinde müteaddit çam ve meyva ağaçları bulunan ve bahçesi kabili ifraz olan bir yalı satılıktır. Bankalar caddesi Bahtiyar han No. 21. Tel: 49007. — 1

KİRALIK — Cümhuriyet matbaası karşısında 21 No. 4 odalı konforlu hane mobilyalı, mobilyasız kiralıktır. Taliplerin 21194 No. ya telefon etmeleri, görmek isteyenlerin içindekilere müracaatları. — 2

SATILIK ARSA Çiftehavuzlarda denize nazır asfalta 2 dakika mesafede ön ve yanından yeni asfalt geçecek olan bir arsa satılıktır. Bankalar caddesi Bahtiyar han No. 21. Tel: 49007. — 1

SATILIK ARSA — Erenköy Santral durağında asfalta 150 metre mesafede deniz ve Adaları gören bir arsa satılıktır. Bankalar caddesi Bahtiyar han No. 21. Tel: 49007. — 1

SATILIK KÖŞK — Bakırköyünde Bağlar yolunda istasyona 5 dakika, 15 dönüm arazide çam ve meyva ağaçları havi merhum Ziya paşa köşkü satılıktır. Kalorifer, elektrik vardır. Sirkeci, Hoca-paşa hamamı, bay Nuri'ye müracaat. — 3

SATILIK BÜYÜK ARSALI AKAR — Çok geniş bir arsa dahilinde bir çok gayri menkulü bulunan bir Mülk satılıktır. Uzunçarşıbaşı İsmetiye caddesi 16 No. da makineci Yahya'ya müracaat. —

KİRALIK KÖŞK — 11 oda iki büyük taksimatlı iki sofa terkos elektrik ve kuyusu telefonu mevcut yedi dönüm bahçe 150 den fazla çam ağacı ve muhtelif meyva ağaçları bulunan Göztepenin havadar mevkiinde trene ve tramvaya yakın Birinci Orta sokakta Rasim paşa köşkü namile maruf köşk kiralıktır. Görmek için içindekilere, pazarlık için Yeni pastane arkasında Basiret han odabaşısına müracaat.

BİR BAYAN — Caddebostan, Bostancı, Maltepe, Floryada, aile içinde mutedil fiatle yemekli pansiyon istiyor. Plâja yakın şarttır. Beyoğlu Tarlabaşı 223/5. Telefon: 43743.

SATILIK VE KİRALIK KÖŞK — İki alleye elverişli dörder oda müteaddit akar suyu 25 dönüm bahçe 10 dönümü ağaçlı ve ayrıca dört odalı köşk hepsi birlikte satılıktır. Üsküdar Bağlarbaşı Yahudi mezarlığı karşısında Rasim ağa sokağı No. 9 bayan Cemileye cumartesi pazar günleri müracaat.

SATILIK EV — Boyacıköyde iskeleden 5 dakika, güzel manzaralı yarı ahşap yarı kâgir beyaz boyalı ev, elektrik, su, muşamba, eşya ile satılıktır. Mevcut bahçeyi genişletmek ihtimali vardır. Seyyah sok. 34 No. ya mektupla müracaat.

SATILIK İKİ EV — İkişer oda ve bahçe içinde elektrik kuyu meyva çam bağlık ve Kayışdağı suyu önündeki caddede Erenköy Sahrayıcedit Orta sokak No. 12 — 1

KİRALIK MÖBLE BİR ODA — Tenha bir Türk ailesi evinde, Kadıköy Mühürdar Karakol sokak No. 31 cumartesi pazar günleri ikiden beşe kadar müracaat. — 1

DEVREN KİRALIK DÜKKÂN — Havagazı, su, elektrik, dahilen yağlı boya, divar kenarları kısmen beyaz çini ile döşenmiş. Maçka, Silahane caddesi No. 49. — 1

KİRALIK KÖŞK — Çamlıcada Libade'de merhum Ali Rifat beyin köşkü kiralıktır. Büyük bahçe içerisinde müteaddit havuz, kamelyalar, nadide çam ağaçları ve ormanı havidir. Bahçekapı Agopyan Han 24 No. Haydar Çağatay'a müracaat. — 1

6500 LİRAYA — Fabrika ve depoya elverişli Haliçte İstanbul cihetinde cadde üstünde denize yakın Kâgir bir bina satılıktır. Akşamda M. K. adresine. müracaat. — 3

SATILIK HANE — Parka nazır, büyük bahçeli, yağlı boyalı ve yeni muşambalı 8 oda, hamamlığı havi hane satılıktır. Bakırköy, Kartaltepe caddesi No. 19. — 1

ÜSKÜDAR DOĞANCILARDA — Denize nezaretli dört yol ağzında Evkafı verilmiş 337 metre murabbaı bir arsa satılıktır. Kurtuluş Bozkurt caddesi No. 107. — 1

KİRALIK UCUZ SAYFİYE — Göztepe, Dutluk, Ihlamur S. 6. (Cevat paşanın köşkü karşısında) 2 oda, 1 hol, mutfak, helâ, elektrik, kuyu, fevkalâde manzara, Dut ve incir ağaçları. Gezmek için ayni sırada 10 No. ya müracaat. — 1

BOSTANCI — Tren tramvayına 4 dakika yeni asfaltta meyvalı meyvasız ağaçları, akar suyu bulunan üçe kabili ifraz beş dönümlük bir arsa satılıktır. Tel: 44097. — 1

5 — MÜTEFERRİK

FRANSIZCA LİSAN MÜTEHAS. PROF. ANJEL DERSANESİNDEN — Evlâdınızın Fransızcası zayıf ise bize yollayınız. Çabuk takviye ederiz. Âzami 3 - 4 mevcutlu müşterek dersler için aylığı 5 liradır. Bahçekapı tramvay yolunda Selâmet Hanı. Hususi ders verilir. — 1

ÇOK TECRÜBELİ — Lise profesörü İngilizce, Fransızca dersler verir. Mektep talebelerini imtihanlara hazırlar. Her yere gider. Şartlar müsaittir. Akşam'da R.R. rümuzuna. — 4

BİR İNGİLİZ ÖĞRETMENİ — İstanbul ve civarında mükemmel ingiliz lisan dersleri verecektir. Çok kolay vesair metot (Akşam'da) «LESSONS» rümuzuna yazı ile müracaat. — 1

İMTİHANA HAZIRLIK — Bir yüksek mühendis talebesi, orta mektep ve lise talebelerini imtihana hazırlar. Cebir, hendese, fizik dersleri almak istiyenlerin Nişantaş Şair Nigâr sokağı 38 No. da Sünuhi Barkan'a müracaatı. Telefon 30375. — 1

RADYO

Bugünkü program

12,30 Program, 12,33 Şarkılar, 12,45 Ajans haberleri, 13,00 Fasıl heyeti, 13,03 Dans orkestrası, 13,50 Geçit programı, 19,30 Ajans haberleri, 19,45 Konuşma, 19,55 Şarkılar ve türküler, 20,15 Radyo gazetesi, 20,45 Bir halk türküsü öğreniyoruz, 21,00 Ziraat Takvimi, 21,10 Fasıl heyeti, 21,30 Konuşma, 21,45 Senfoni orkestrası, 22,30 Ajans haberleri ve borsalar.

Yarın sabahki program

7,30 Program, 7,33 Müzik (Pl.), 7,45 Ajans haberleri, 8,00 Müzik (Pl.), 8,15 Evin saati.

BULMACAMIZ

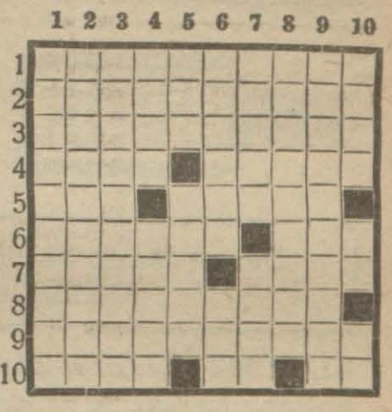

Soldan sağa ve yukarıdan aşağı:

1 — Yanlışsız yazma kılavuzu.
2 — Resmi evrakın takibettiği merasim.
3 — Sonuna «R» gelirse kimya tecrübe evi olur.
4 — Amonyağın başı - Kimyevi
5 — Cemi edatı - Fışı.
6 — Vasıl olan - rutubet.
7 — Al gel - Sonuna «N» gelirse bir kadın ismidir.
8 — Hafif bir maden.
9 — Lâkırdıyı işine geldiği gibi çevirmek.
10 — Bir komşu devlet - Kuzunun bağırması - Beyan edatı.

Geçen bulmacamız

Soldan sağa ve yukarıdan aşağı:

1 — Kapalıhava, 2 — Âlet, Saman, 3 — Pestil, Es, 4 — Attanatlar, 5 — İnek, İta, 6 — Islak, İyik, 7 — Ha, İfa, 8 — Ameliyatol, 9 — Vasati, Ova, 10 — An, Rakılar.

YAZLIĞA GİDECEKLERE:
Hasır koltuk ve mobilyanızı
Her yerden ucuz
İstanbulda Rızapaşa yokuşunda
66 No. AHMET FEVZİ'nin
Asrî Mobilya
Mağazasından alınız.

Türk çimentosu ve kireci Anonim Şirketinden:

İkinci davet — Birinci ilân

7 Mayıs 1942 tarihli fevkalâde umumî heyet toplantısında nisabı müzakere hasıl olmadığından, hissedarlar, aşağıdaki ruznamede yazılı hususu görüşmek üzere, ikinci defa olarak 15 Haziran 1942 tarihine müsadif Pazartesi günü saat 16 da Galatada Voyvoda caddesinde kâin Agopyan hanının 4 üncü katındaki şirket merkezinde fevkalâde surette içtimaa davet olunurlar.

Müzakereta bir hisse sahibinin dahi iştirake ve tevdi edeceği senet miktarınca rey itasına hakkı vardır.

Mezkûr içtimada hazır bulunmak istiyen zevat, hisselerini içtima tarihinden bir hafta evvel Şirket merkezine tevdi etmelidirler.

Bankalara tevdi edilecek senedat makbuzları şirket merkezine tevdiat mahiyetinde olarak kabul edilecektir.

RUZNAME:

«Ticaret Vekâleti İç Ticaret Umum Müdürlüğünün 10/3/1942 tarihli ve 1790 numaralı tezkeresi ile Şirket Esas mukavelenamesine ilâvesi emredilen iki maddenin müzakeresi.»

İDARE MECLİSİ

Zayi — Feriköy işe bürosundan aldığım 2 hafif ve bir ağır işçi ekmek karnemi zayi ettim, yenisini alacağımdan hükmü yoktur.
Feriköy Batı caddesi No. 61
Müveddet

DOKTOR
Fethi Erden
LABORATUVARI
[Cerrahpaşa hatanesi bakteriyoloğu] Kan, idrar, balgam, mevaddı gaita tahlilleri ve (idrar vasıtasile gebeliğin ilk günlerinde kati teşhisi) yapılır. Beyoğlu, Taksime giderken Meşelik sokağı Ferah apartıman. Tel: 40534.

HIZIR

HÂLİS ECE Müessesesi yangın söndürme ve pasif koruma vesaiti. Her nevi söndürme eczalarımız gelmiştir. Seyyar acentemiz yoktur. Doğrudan müessesemize müracaatınız rica olunur.

Galata, Eski Gümrük caddesi, No. 44. Telefon: 41447.

FENNÎ SÜNNETÇİ

Emin Fidan

Kabine: Beşiktaş Erip apartımanı. Tel: 44395
Evi: Teşvikiye Çınar caddesi 29 No. Olcay apartıman. Tel: 81773

NEVROZİN

Baş, diş, nezle, grip, romatizma

Nevralji, Kırıklık ve Bütün ağrılarınızı derhal keser

İcabında günde 3 kaşe alınabilir.

İzona

SAÇ SABUNU

Saçlarınızı muhafaza için harikülade tesirini ilk kullanışta göreceksiniz.

Devlet Deniz Yolları İşletme Umum Müdürlüğü İlânları

11/5/942 - 17/5/942 tarihine kadar muhtelif hatlara kalkacak vapurların isimleri ve kalkış gün ve saatleri ve kalkacakları rıhtımlar

Karadeniz hattına — Salı 4.00 de Karadeniz, cuma 4.00 de Ege Galata rıhtımından.
Not: Cuma postası yapılmamış olduğundan Karadeniz vapuuru cuma ve salı postalarını tevhiden yapacaktır.
İstanbuldan 28/4/942 salı gününden itibaren Karadeniz yolunda yaz programının tatbikına başlanmıştır. Yolcunun pazartesi, perşembe günleri nihayet saat 21.00 e kadar gemiye girmiş bulunmaları lâzımdır.

Bartın hattına — Cumartesi 18.00 de Tırhan Sirkeci rıhtımından.

İzmit hattına — Perşembe 8.00 de Kemâl vapuru Tophane rıhtımından.
Not: 14 Mayıs tarihinden itibaren haftada bir defa olmak üzere İzmit seferlerine başlanacaktır.

Mudanya hattına — Pazartesi, çarşamba ve cuma 9.50 de Marakaz cumartesi 14.00 de Trak, pazar 9.50 de Marakaz Galata rıhtımından.

Bandırma hattına — Pazartesi, çarşamba ve cuma 8.00 de Trak Galata rıhtımından ayrıca çarşamba 20.00 de Antalya ve cumartesi 20.00 de Mersin Tophane rıhtımından.
Not: 13 Mayıs tarihinden itibaren çarşamba Bandırma aralık seferlerine başlanacaktır.

Karabiga hattına — Salı ve cuma 19.00 da Bartın Tophane rıhtımından.

İmroz hattına — Pazar 9.00 da Kemâl Tophane rıhtımından.
Not: 10 Mayıs tarihinden itibaren İmroz postasının İstanbuldan kalkış günü eskisi gibi pazar gününe değiştirilmiştir. Badema salı günü vapur yoktur.

Ayvalık hattına — Çarşamba 1200 de Bursa, cumartesi 12.00 de Antalya Sirkeci rıhtımından.

İzmir birinci posta — Pazar 13.de İzmir Galata rıhtımından. Bu posta gidiş ve dönüşte Gelibolu ve Çanakkaleye uğrayacaktır.

(5384)

NOT: Vapur seferleri hakkında her türlü malûmat aşağıda telefon numaraları yazılı acentelerimizden öğrenilebilir.

Galata Baş Acenteliği	— Galata rıhtımı Limanlar Umum Müdürlüğü binası altında	42362
» Şube »	— Galata rıhtımı Mıntaka Liman Reisliği binası altında	40133
Sirkeci » »	— Sirkeci, yolcu salonu	22740

Türkiye Cümhuriyeti

ZİRAAT BANKASI

Kuruluş tarihi: 1888 — Sermayesi: 100,000,000 Türk lirası Şube ve ajans adedi: 265

Ziraî ve ticarî her nevi banka muameleleri

Para biriktirenlere 28,800 lira ikramiye veriyor.

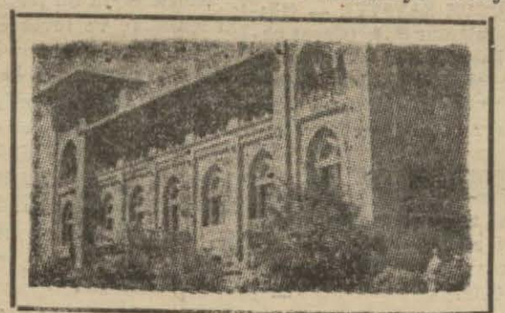

Ziraat Bankasında kumbaralı ve itibarsız tasarruf hesaplarında en az 50 lirası bulunanlara senede 4 defa çekilecek kur'a ile aşağıdaki plâna göre ikramiye dağıtılacaktır.

4 adet	1.000 liralık	4.000 lira	100 adet	50 liralık	5.000 lira
4 »	500 »	2.000 »	120 »	40 »	4.800 »
4 »	250 »	1.000 »	160 »	20 »	3.200 »
40 »	100 »	4.000 »			

DİKKAT: Hesaplarındaki paralar bir sene içinde 50 liradan aşağı düşmiyenlere ikramiye çıktığı takdirde % 20 fazlasile verilecektir.

Kuralar senede 4 defa 11 eylûl, 11 birincikânun, 11 mart ve 11 haziran tarihlerinde çekilecektir.

Ticaret Vekâletinden

İaşe müsteşarlığı merkez teşkilâtile Vekâletimize bağlı dağıtma ofisi merkez ve teşkilâtı için büro moble ve eşyası satın alınacaktır. Bu iş üzerinde teklifte bulunmak istiyenlerin 15 mayıs 942 cuma günü saat 14,5 de bizzat veya selâhiyetli mümessilleri vasıtasile iaşe müsteşarlığında hazır bulunmaları ilân olunur. (5351)

Üniversite A.E.P. Komisyonundan:

İkindi Kadın ve Doğum Kliniğine yaptırılacak 2212.70 lira muhammen bedelli perdeler 14/5/1942 perşembe günü saat 15 de Rektörlükte açık eksiltme ile ihale edilecektir.

İstekliler kumaş nümunelerile şartnamesini Rektörlükte görebilirler. (5022)

İstanbul Belediyesi ilânları

Temizlik işleri için alınacak 500 metre bez hortum açık eksiltmeye konulmuştur. Mecmuunun tahmin bedeli 1388 lira 50 kuruş ve ilk teminatı 141 lira 65 kuruştur. Şartname Zabıt ve Muamelât Müdürlüğü kaleminde görülebilir. İhale 22/5/1942 cuma günü saat 14 de Daimi Encümende yapılacaktır. Taliplerin ilk teminat makbuz veya mektupları ve 942 yılına ait ticaret odası vesikalarile ihale günü muayyen saatte Daimi Encümende bulunmaları. (5229)

★

İtfaiye işlerinde kullanılmak üzere alınacak 5000 metre kendir hortum kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuştur. Mecmuunun tahmin bedeli 20250 lira ve ilk teminatı 1518 lira 75 kuruştur. Şartname Zabıt ve Muamelât müdürlüğü kaleminde görülebilir. İhale 15/5/942 cuma günü saat 15 de Daimi Encümende yapılacaktır. Taliplerin ilk teminat makbuz veya mektupları, 942 yılına ait Ticaret odası vesikaları ve kanunen ibrazı lâzım gelen diğer vesaik ile 2490 numaralı kanunun tarifatı çevresinde hazırlayacakları teklif mektuplarını ihale günü saat 14 de kadar Daimi Encümene vermeleri lâzımdır. (4919)

Sokoni - Vakum Oyl Kompani, İnk. Şirketinin

İstanbulda, Bahçekapıda, Dördüncü Vakıf Hanının İkinci katında bulunan Büroları 14 Mayıs 1942 tarihinden itibaren Beyoğlunda Tepebaşında, Meşrutiyet caddesinde evvelce Akşam Kız Sanat Okulu ittihaz edilmiş olan ve Amerika Sefarethanesi ile Perapalas arasında bulunan binaya nakledildiği ve mezkûr tarihten itibaren Telefon numarasının 44636 ve Beyoğlu Postahanesindeki Posta kutusu numarasının 2021 olduğu ilân olunur.

Bursa Koza Tarım Satış Kooperatifleri Birliğinden

1 — Bilecikte yeniden yapılacak 80.785,87 (seksen bin yedi yüz seksen beş lira seksen yedi kuruş) lira keşif bedelli koza deposu inşaatı kapalı zarf usulü ile eksiltmeye konulmuştur.

2 — İhale 25 Mayıs 942 Pazartesi günü saat 15 te Bursada Koza Borsası üstünde Birlik merkezinde Eksiltme komisyonu tarafından yapılacaktır.

3 — İstekliler proje, keşif, hususî fennî şartnameleri ve fiat bordrosunu ve mukavele projesini Birlik merkezinde görebilirler.

4 — Eksiltmeye girebilmek için 5.289,29 (beş bin iki yüz seksen dokuz lira yirmi dokuz kuruş) lira muvakkat teminatı vermeleri ve bu işi başarmak iktidarında bulunduklarına dair ihale gününden üç gün evvel Birliğimize müracatla şimdiye kadar yaptıkları işe dair vesikalar getirerek ehliyet vesikası almalar ve 3 üncü maddede yazılı evrakı okuyup kabul ettiklerine dair imza vermeleri, 2490 sayılı kanunun hükümleri dairesinde hazırlıyacakları teklif mektuplarını 25/5/942 Pazartesi günü saat 15 ten evvel Eksiltme komisyonu reisliğine makbuz mukabilinde vermeleri lâzımdır.

5 — Postadaki gecikmeler kabul edilmiyecektir.

SATILIK TRAKTÖRLER

Tank Tipi Dizel Motörlü ve 45 Beygirlik Traktörler satılıktır. Taliplerin İstanbul Posta Kutusu 1204 No. ya yaziyla müracaatları.

Müzayede ile gayrimenkul satışı

Beyoğlunda Jurnal sokağında Nikitiç apartımanı müzayede ile 13/5/942 saat 14 - 16 da Beyoğlu Sulh Mahkemeleri Baş kâtipliğince izalei şuyu suretile satılacaktır.

İnşaat münakasası

Dördüncü genel müfettişlikten

Elâzığ Halkevi tamiratı ve spor salonu tadilâtı vahidi fiyat esası ve kapalı zarf usulile münakasaya konmuştur.

1 — Münakasa 22/5/942 tarihine tesadüf eden cuma günü saat 16 da Elâzığ Halkevi inşaat komisyonunda yapılacaktır.

2 — Tamirat ve tadilâtın bedeli keşfi 41758 lira 40 kuruş olup muvakkat teminat keşif bedelinin % 7,5 tur.

Mukavele, eksiltme şartnamesi, fenni şartname, keşif ve projeden mürekkep münakasa evrakı Ankarada C. H. P. genel sekreterliği müşavir mimarlığında ve Elâzığ Halkevi binasında bedelsiz olarak görülebilir.

3 — Eksiltmeye girecekler teklif mektuplarını münakasanın yapılacağı saatten bir saat evveline kadar makbuz mukabilinde Elâzığ Halkevindeki komisyona vereceklerdir. (9029 - 5311)

Bafra mal Müdürlüğünden

Bafra kazasında vaki Bafra göllerile Bafra gölünün denizle iltisak ettiği noktaya kadar kısmında saydolunacak balıkların % 12 saydiye resmi ile balık avlamak hakkı 1/6/942 tarihinden 1/6/945 tarihine kadar üç sene müddetle ve açık arttırma suretile müzayedeye vazedilmiştir.

1 — Muhammen bedel 14000 liradır.

2 — Muvakkat teminat 1050 liradır.

3 — İhale 15/5/942 cuma günü saat 14 de Bafra kazası mal müdürlüğünde müteşekkil komisyonda icra kılınacaktır.

4 — Bu hususiaki şartname parasız olarak Ankara, İstanbul, Samsun defterdarlıklarile Çarşamba, Havza, Gerze mal müdürlüklerinden alınabilir.

İhale 2490 sayılı kanunun hükümlerine tevfikan yapılacağından taliplerin muayyen gün ve saatte depozitolarını yatırdıklarına dair olan makbuzlarile birlikte komisyona müracaatları lüzumu ilân olunur. (5219)

Ereğli kömürleri işletmesinden: Muhasebe Memuru Aranıyor

İşletmemizin Zonguldak merkezinde istihdam edilmek üzere lüzumu kadar muhasebe memurur alınacaktır.

Talip olanların en az orta mektep mezunu olmaları sınai ve mali müesseselerinde en az 3 sene müddetle çalışmış bulunmaları lâzımdır.

Lise veya yüksek mektep mezunu olanlar ile ecnebi dillerden birine vakıf olanlar tercih edilirler.

İsteklilerin hal tercümelerini, haklarında kimlerden malûmat alınabileceğini bildirir bir dilekçe ile diploma veya tasdikname, nüfus hüviyet cüzdanı, hizmet vesikaları asilleri veya suretleri ile bir hüsnühal varakasını Zonguldak Umum Müdürlüğümüz adresine 30 Mayıs 942 tarihine kadar göndermeleri ilân olunur.

Ereğli kömürleri işletmesinden: Yüksek Mühendis ve Fen Memuru Aranıyor

İşletmemizin Zonguldak şantiyelerinde vazife görmek ve âzami 350 liraya kadar ücret verilmek üzere 3 inşaat yüksek mühendisi ile bir yüksek mimar ve bir deniz inşaat mühendisine ve 200 liraya kadar ücret verilebilecek 4 inşaat fen memuruna lüzum vardır.

İsteklilerin diploma veya ehliyetnamelerile hizmet vesikaları nüfus hüviyet cüzdanı, askerlik vesikası suretlerini, bir tercümei hal dilekçesine rapten 25 Mayıs 1942 tarihine kadar Zonguldakta Umum müdürlüğümüz namına göndermeleri ilân olunur.

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum idaresi ilânları

Muhammen bedeli (154200) lira olup eksiltmeden mütevellit masarif ve vergileri ayrıca tediye olunmak üzere 6000 ton çimento 27/5/1942 çarşamba günü saat 15,30 da kapalı zarf usulü ile Ankara'da İdare binasında toplanan Merkez 9 uncu Komisyonca satılacaktır.

Bu işe girmek isteyenlerin (8960) liralık muvakkat teminat ile kanunun tayin ettiği vesikaları ve tekliflerini aynı gün saat 14,30 a kadar adı geçen Komisyon Reisliğine vermeleri lâzımdır.

Şartnameler (1) lira mukabilinde Ankara ve Haydarpaşa veznelerinden temin olunur. (5352)

İstanbul Elektrik, Tramvay ve Tünel işletmeleri umum müdürlüğünden

1 — 15.000 kilo paçavra mektupla teklif istemek suretile satın alınacaktır.

2 — 1000 kilodan eksik olmamak şartile kısmi teklifler de kabul edilir.

3 — Muvakkat teminat 600 liradır.

4 — Bu işe ait mukavele projesi levazım müdürlüğünde görülebilir.

5 — Tekliflerin 20/5/942 çarşamba günü saat 17 ye kadar Metro hanının 4 üncü katındaki levazım müdürlüğüne imza mukabilinde verilmiş olması lâzımdır. (5172)